Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 6 октябрь 1971 йил, чоршанба | № 231 (15.101). | Баҳоси 2 тийин.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ ШАРАФИГА

МАШИНАЛАР ҚУДРАТИ

Республикамиз механизаторлари ўз агрегатлари билан 1 миллион тонна пахта териб, катта довон ошдилар. Сирдарё области машина билан пахта териш планини бажариб, катта ғалабага эришди.

РЕСПУБЛИКАМИЗДА МАШИНАЛАРДА 1 МИЛЛИОН ТОННА ПАХТА ТЕРИЛДИ. БУНГА ОБЛАСТЛАР ҚУЙИДАГИЧА ҲИССА ҚЎШДИ:

Сирдарё	238.000 тонна	Бухоро	82.000 тонна
Тошкент	169.000 тонна	Наманган	80.000 тонна
Сурхондарё	100.000 тонна	Фарғона	62.000 тонна
Андижон	98.000 тонна	Хоразм	40.000 тонна
Самарқанд	84.000 тонна	Қашқадарё	37.000 тонна
		ҚҚ АССР	36.000 тонна

Дўстлик районида донгдор механизатор хотин-қизлар кўп. Шулардан бири — «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг механизатори Бўстоной Қўчқоровадир. У кунига 8-9 тоннадан пахта териб, пешқадамлар сафида бораётир. Юқоридаги суратда Б. Қўчқорова, Пастдаги суратда эса шу райондаги Ленин номли совхозининг энг илғор «зангори кема» капитанларидан Омонилла Равшановни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотолари.

НАМАНГАНДА БИРИНЧИ

Янгиқўрғон районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг азамат меҳнаткашлари областда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик планини бажарганликлари ҳақида ғалаба рапортига имзо чекдилар. 1050 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 34,5 центнердан хирмон кўтарилди. Ялпи ҳосилнинг 2000 тоннаси уруғликка топширилди. Эришилган ғалабага Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турғунпўлат Эгамбердиев, Боқижон Сайипбоев, Э. Каримов бошлиқ бригада аъзолари катта ҳисса қўшдилар. Мазкур бригадаларда ҳосилдорлик ҳозиргача 41-43 центнерга етди. Колхоз пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, яна 1500 тонна «оқ олтин» тайёрлаш, ялпи ҳосилдорликни 50 центнерга етказиш учун сўз бердилар. Колхозда пахта топшириш давом этмоқда.

О. ЖУМАНАЗАРОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

УРГАНЧ. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Хоразм областининг пешқадам бригадалари бирин-кетин маррага етиб, мажбурият ҳисобига пахта топширмоқдалар. Шовот районидаги «Москва» колхозининг Х. Қурбонов бошлиқ комплекс механизациялашган бригадаси областда биринчи бўлиб рапорт берган эди. 51 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан пахта топширилиб, йиллик план тўрт иш кунида бажарилди. Ҳосилнинг ҳаммаси машинада терилди. Бригада аъзоларининг эндиги марраси — 50 центнер.

Ф. ЗОҲИДОВ.

СИРДАРЁ МЕХАНИЗАТОРЛАРИ РАПОРТИ

Сирдарё областидан яна бир хушхабар келди. Область механизаторлари «зангори кема»ларда 238 минг тонна пахта териб, машина терими планини республикада биринчи бўлиб анча ошириб бажардилар. Ҳар бир машинада 52,5 тонна пахта терилди. Донгдор механизатор Тўланбой Дадажонов 400 тонна пахта терди. Унинг издошлари Отабой Ҳусанов, Аҳмаджон Валиев, Умурзоқ Эгиликов, Шамсиқамар Тўхтаева, Омонулло Шамсиев, Илёс Носиров ва бошқа юзлаб дала гвардиячилари ҳам бу соҳада мисли кўрилмаган ғалабаларга эришдилар. Сирдарё области теримни комплекс механизациялашда республикамизнинг ижодкорлик лабораториясига айланди. Сирдарёликларнинг тажрибаси республикамизда теримни тўла машиналаштириш учун ҳамма имкониятлар борлигини кўрсатди.

Бу улкан хирмонга областнинг илғор район, совхоз ва колхозлари машиналарда терилган қуйидаги пахтаси билан ҳисса қўшди:

Пахтакор райони 41.500 тонна.
Дўстлик райони 38.000 тонна.
Оқ олтин райони 29.000 тонна.
Мирзачўл райони 17.500 тонна.
Жиззах райони 14.700 тонна.

Областнинг қуйидаги совхозлари машинада пахта теришда айниқса яхши кўрсаткичга эришдилар:

«Комсомол» совхози 11.600 тонна.
Ленин номли совхоз 9.500 тонна.
«Правда» совхози 7.600 тонна.
«Октябрь 50 йиллиги» совхози 7.500 тонна.
Собир Раҳимов номли совхоз 7.150 тонна.
«Социализм» совхози 7.000 тонна.
Вольков номли совхоз 6.100 тонна.
Абай номли совхоз 5.800 тонна.
1-«Боёвут» совхози 5.000 тонна.

Шунингдек, Қосим Раҳимов номли, Саркисов номли, «Тошкент» совхозларининг механизаторлари ҳам катта зафар қучдилар.

Жиззах районидаги «Москва», Навоий номли, Гулистон районидаги К. Маркс номли, Навоий номли, Ворошилов районидаги «Қизил Октябрь», Боёвут районидаги «Коммунизм» колхозлари машиналарда пахта теришда айниқса юксак марраларни эгалладилар.

Биринчи довондан ошилди. Лекин сирдарёлик азамат механизаторлар олдида ҳали катта вазифалар турибди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Сирдарё область механизаторларининг 350 минг тонна пахтани машиналарда териш ҳақидаги ватанпарварлик ташаббусини маъқуллаб қарор қабул қилган эди. Бу қарорга амалий иш билан жавоб бериш, 350 минг тонналик марранн тез фурсатда эгаллаш уларнинг муқаддас бурчидир.

Механизатор ўртоқлар! Теримни комплекс механизациялашда сирдарёлик механизаторлардан ўрнак олинг ва уларга тенглашинг. Машиналарни икки сменада ишлатиб, кунлик графикларнинг ошириб бажарилишини таъминланг!

4.400.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 5 октябрга бўлган МАЪЛУМОТ
(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Машинада бир кунда	Машинада мавсум бошидан
Сирдарё	3,72	81,13	4,91	96,16
Тошкент	2.77	75,30	2,93	73,81
Қашқадарё	1,52	71,90	1,26	45,50
Андижон	2,48	71,52	2,98	51,83
Сурхондарё	1,91	70,53	1,96	64,89
Наманган	2,81	66,48	3,74	57,57
Бухоро	2,34	62,69	3,40	65,01
Самарқанд	2,84	58,13	4,27	55,87
Фарғона	2,34	55,19	3,13	38,13
Хоразм	3,09	44,27	2,38	21,92
ҚҚ АССР	3,12	40,12	3,12	25,54
Республика бўйича:	2,64	63,59	3,23	57.35

Шу жумладан ингичка толали пахта:

Сурхондарё — бир кунда 1,82 мавсум бошидан 59,60
Бухоро — бир кунда 1,97 мавсум бошидан 46,22
Қашқадарё — бир кунда 1,84 мавсум бошидан 45,73
Республика бўйича: бир кунда 2,00 мавсум бошидан 59,16

Қишлоқ хўжалик ишлари кундалиги

ҲАР БИР ФЕРМАДА МЎЛ-КЎЛ ОЗУҚА

Республикамиздаги кўпгина колхоз ва совхозлар чорвачиликни янада ривожлантириш учун курашиб, экин майдонлари структурасини яхшиламоқдалар, беда, маккажўхори ва бошқа озуқабоп экинлар майдонини кенгайтирмоқдалар, ем-хашак тайёрлашда илғор технологияни жорий этиб, кўп миқдорда сенаж, ўт уни, пресслаган пичан жамғармоқдалар. Беда ҳосилини ошириш ҳам диққат марказида. Бошқача қилиб айтганда, 1970 йилдагига қараганда 22,3 минг гектар кўп майдонга беда экилди. Бир йил ичида беда майдонлари 32 минг гектар ошди. 150 минг гектардан зиёдроқ майдонга маккажўхори, беда, арпа, сулига аралаштириб, маккажўхори экилди. Беда, суданўтга ўтга аралаштириб экинлар [illegible] ҳосилдорлиги оширди.

Чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашда юзасидан белгиланган тадбирларни ва социалистик мажбуриятларни бажара бориб, Андижон области деҳқонлари ҳар бир гектар ўтган йиллардагига ва 125 центнердан, Сурхондарё области — гектар бошига 130 центнердан, Тошкент ва Наманган областлари — 93—96 центнердан пичан тайёрладилар.

Бироқ, қатор областларнинг колхоз ва совхозлари ўзгоринлаган ерлардан беда дан кам ҳосил олиб келмоқдалар. Қорақалпоғистон АССР хўжаликлари гектаридан 59 центнердан, Қашқадарё области 64 центнердан, Сирдарё области — 65 центнердан беда пичани олдилар. Беданинг кейинги ўримларини ушлиқ билан ўтказиш талаб этилади. Бу ҳосилдорликни оширишда ва чорвачилик учун қўшимча равишда ўн мингдаб тонна қимматли озуқа тайёрлаш имконини беради.

Республикамизда 2654,6 минг тонна дағал хашак жамғарилди. Бу ўтган йилдагига нисбатан 428 минг тонна кўпдир. План 116 процент адо этилди. Сурхондарё областининг колхоз ва совхозлари дағал хашак ғамлаш планини 164 процент, Андижон ва Самарқанд областлари — 125 процентдан бажаришди. Қарийб барча областлар дағал хашак жамғариш йиллик планларини анча ошириб бажариб, запас озуқа тайёрлаш учун ҳамма резерв ва имкониятлардан фойдаланмоқдалар.

Айни вақтда Қашқадарё области хўжаликларида озуқа жамғариш тўғрисида кам ғамхўрлик қилинаяпти. Бу ерда план бор-йўғи 86 процент уддаланди, бу чорвачиликни ёмон таъсир кўрсатиши мумкин.

Республикамизда ем-хашак мартга 398 минг тонна сенаж бостирилиб, бу соҳадаги план 124 процент адо этилди. Самарқанд области колхоз ва совхозлари 116 минг тонна ёки ҳар бир сигирга ҳисобланган 2,1 тонна сенаж бостирдилар. Андижон ва Тошкент областлари хўжаликлари 50 минг тоннадан ёки ҳар сигир бошига 1,3-1,6 тонна сенаж бостирдилар.

Афсуски, Қашқадарё области хўжаликларида ем-хашак етиштиришга илғор технологияни жорий қилишга кам эътибор берилмоқда. Қашқадарёда пландаги 20 минг тонна ўрнига бор-йўғи 5,6 минг тонна сенаж бостирилди.

Фарғона, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССР хўжаликлари [illegible]

Пичан уни тайёрлаш планини ошириб бажаришди. 21,9 минг тонна, ёки бултургига қараганда 9 баравар кўп витамин уни жамғарилди. Витамин уни тайёрлаш планини Самарқанд, Хоразм, Фарғона, Андижон, Сурхондарё областлари, Наманган ва Тошкент областлари муддатидан илгари адо этишди. Бироқ, Сирдарё, Бухоро областлари ҳамда Қорақалпоғистон АССР хўжаликлари бу муҳим ишга ҳамон етарли баҳо бермаётирлар.

Қарийб 80 процент майдондаги маккажўхори дон ва силос учун йиғиб олинди. 2 миллион 843 минг тонна ёки ўтган йилдагига нисбатан 236 минг тонна кўп силос бостирилди. Наманган, Андижон, Сирдарё областлари силос бостириш планини муваффақиятли бажардилар, ҳозир кўшимча равишда силос тайёрламоқдалар. Ана шу областларда ҳар бир сигирга 10,3-12,6 тонна силос бостирилди.

Шу билан бирга, кўпгина хўжаликларда маккажўхори ўз вақтида ўримланмасдан қимматли озуқа бўлиб қолмоқда, Бухоро областида ҳам [illegible] планни бажаришни юборменда. Бухоро области силос бостириш планини бор-йўғи 56,9 процент, Қашқадарё области — 71,6 процент, Қорақалпоғистон АССР — 79,7 процент адо этди. Мазкур областларда сигир бошига 4,5—5,2 тонна, Қорақалпоғистон Автоном республикасида эса — 5,6 тонна силос тайёрланган.

Хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари силослаш муддатини қисқартириш учун барча зарур чораларни кўриши даркор, эътиборни сусайтиришга йўл қўйиб бўлмайди. Маккажўхори ва оқжўхори поясини силослаш ишини ҳам қайтариш керак. Шунингдек, озуқабоп мевали экинларни йиғиш ва уларни силлаша пахта тайёргарлик қилингача, ва партошка, ёки ва тонзорлар ходимларини йиғиштириб олиш ва улардан тўла фойдаланиш зарур.

Чорва қишлови бошланишига қадар ҳар бир фермада мустаҳкам озуқа базаси бунёд қилиниши керак. Моллар ва паррандалар хўжалик учун зарур шароит яратилиши лозим. Аҳолининг чорвадан маҳсулотларига бўлган талабини узлуксиз қондириш йил бўйи чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни билан тўлиқ таъминланишидир.

ШОЛИ — ДАВЛАТГА

Республикамиз областларида шоли тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 5 октябрга бўлган маълумот

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — план (тонна ҳисобида); учинчи устун — жами тайёрланган шоли (тонна ҳисобида); тўртинчи устун — планга нисбатан процент ҳисобида.

Хоразм	19.500	3.367	17,3
Андижон	5.000	767	15,3
ҚҚ АССР	54.000	5.678	10,5
Сирдарё	13.970	1.197	8,6
Фарғона	3.000	214	7.1
Тошкент	20.300	1.059	5,2
Наманган	4.000	195	4,9
Сурхондарё	6.800	138	2,0
Самарқанд	2.300	37	1,6
Республика бўйича:	128.870	12.652	9,8

ХАНОЙДА ТАНТАНАЛИ МИТИНГ

ХАНОЙ, 5 октябрь. (ТАСС). Кеча Вьетнам Демократик Республикасининг пойтахтида Совет партия-ҳукумат делегацияси шарафига тантанали митинг бўлиб ўтди.

Митинг қатнашчилари президиумга чиқиб келган Н. В. Подгорний, К. Т. Мазуров, К. Ф. Катушев ўртоқларни, Совет партия-ҳукумат делегациясининг бошқа аъзоларини. Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ле Зуанни, ВМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР Миллат мажлиси доимий комитетининг Раиси Чионг Тинни ВМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР ҳукуматининг Бош министри Фам Ван Донгни ҳамда ВМП ва Вьетнам давлатининг бошқа раҳбарларини гулдурос қарсаклар билан кутиб олишди.

Митингни ўрток Чионг Тинь очди. У айтдики, Улуғ Ленин ва шонли Октябрь революцияси Ватанидан келган делегациянинг визити КПСС, Совет ҳукумати ва қардош совет халқи Вьетнам халқининг революцион ишига нисбатан қизғин дўстлиги, жанговар бирдамлиги ва қатъий мададининг янги бир намойишидир.

Ўртоқ Ле Зуан митинг минбарига чиқади.

Биз Совет Иттифоқидан келган азиз меҳмонларни, жаҳон революциясининг гениал йўлбошчиси ва ўлмас устози буюк Ленин Ватанининг вакилларини табриклаймиз, — деди Ле Зуан.

Биз Вьетнам халқининг миллий озодлик учун олиб бораётган курашига ва социализм қурилишига муттасил қатъий мадад ва ёрдам бериб келаётган азиз қардошларимиз — 245 миллионли совет халқининг самимий дўстлик ва бузилмас бирдамлик ҳис-туйғуларини келтирган вакилларни табриклаймиз.

Нотиқ айтдики, Совет Иттифоқининг қудрати бошқа социалистик мамлакатларнинг қуввати билан биргалашиб халқларнинг революцион ишига пухта гарантия бўлиб хизмат қилмоқда, империализмнинг иғвогарлик ва агрессив кирдикорларини барбод этмоқда, бутун дунёда тинчлик ва хавфсизликни ҳимоя қилмоқда. Вьетнам халқи қардош совет халқининг ғалабаларига сидқидилдан қувонади, унга КПСС XXIV съезди белгилаб берган беш йиллик планни бажаришда янада катта муваффақиятларга эришувини тилайди.

Ле Зуан Вьетнам халқи билан Совет Иттифоқи халқи азалдан бери пролетар интернационализмининг мустаҳкам алоқалари билан боғланиб келганликларини айтиб, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев КПСС XXIV съездининг минбарида туриб Совет Иттифоқи коммунистлари ва халқининг Вьетнам халқига қизғин юрак ҳис-туйғуларини изҳор этганлигини эслатди.

ВМП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Совет Иттифоқининг Вьетнам халқига бериб келаётган ва ҳозирда ҳам бераётган катта ва хилма-хил ёрдами тўғрисида муфассал гапирди. Вьетнам халқи, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси, ВДР Миллат мажлиси ва ҳукумати номидан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига, Олий Советига, ҳукуматига ва қардош совет халқига самимий ва чуқур миннатдорчилигимизни изҳор этишга рухсат бергайсиз.

Нотиқ айтдики, Америка империалистлари Вьетнамда кўп йиллардан бери шу мамлакат халқига қарши мудҳиш ёвузликлар қилиб, қирғинлик уруши олиб бормоқдалар. Америка империалистлари Вьетнам халқини куч ишлатиб бўйсундириш, Вьетнамни узоқ муддат бўлиб қўйиш, Жанубий Вьетнамни АҚШнинг мустамлакаси ва ҳарбий базасига айлантиришни мўлжаллаб юрибдилар.

Вьетнам халқи ВМП ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг раҳбарлиги остида Америка агрессорларига қаршилик кўрсатиш урушига отланди, деди Ле Зуан. Вьетнам халқи кўп қурбонлар бериб, катта-катта қийинчиликларни енгиб ўтиб шонли ғалабаларга эришди. Шимолий Вьетнамга қарши вайронгарчилик урушини барбод этди ва Жанубий Вьетнамдаги «маҳаллий урушни» мағлубиятга учратмоқда. У Америка агрессорларини Шимолий Вьетнамни бомбардимон қилишни тўхтатишга ва Парижда музокара столи теварагига ўтиришга мажбур этди.

(Давоми иккинчи бетда).

А. Н. КОСИГИН ЖАЗОИРГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Жазоир Халқ Демократик Республикаси революцион кенгашининг раиси, Министрлар Советининг Раиси Хуари Бумиддиннинг таклифига биноан 4 октябрда Москвадан Жазоирга расмий визит билан жўнаб кетди. Литва ССР Министрлар Советининг Раиси И. А. Манюшис, СССР Госпланн раисининг ўринбосари М. И Мисник, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари С. П. Козирев, ташқи савдо министрининг биринчи ўринбосари М. Р. Кузьмин, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари И. В. Архипов у билан бирга кетдилар.

Внуково аэродромида ўрток А. Н. Косигинни В. В. Гришин, Д. С. Полянский, Ю. В. Андропов, М. С. Соломенцев ўртоқлар ва бошқа расмий кишилар узатиб қолдилар (ТАСС).

ЖАЗОИРДА КУТИБ ОЛИШ

ЖАЗОИР, 4 октябрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Жазоир Халқ Демократик Республикаси революцион кенгашининг Раиси, Министрлар Советининг раиси Хуари Бумиддиннинг таклифига биноан расмий визит билан келган СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигинни Жазоир бугун меҳмондўстлик билан кутиб олди.

Дорулбайда аэродроми ҳар иккала дўст мамлакатнинг давлат байроқлари билан безатилган эди.

Ҳ. Бумиддин, революцион кенгаш ва ҳукумат аъзолари, миллий халқ армиясининг раҳбар состави, таниқли давлат ва жамоат арбоблари А. Н. Косигинни кутиб олиш учун аэродромга келдилар. Кутиб олувчилар орасида СССРнинг Жазоир Халқ Демократик Республикасидаги элчиси С. С. Грузинов, ЖХДРдаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари ҳам бор эдилар.

Ҳ. Бумиддин, Жазоирнинг давлат арбоблари «ИЛ-62» самолёти зинапоялари остига тўшалган поёндоз устида А. Н. Косигин билан ва унга ҳамроҳ бўлган расмий кишилар билан самимий кўришдилар.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Жазоир Халқ Демократик Республикасининг давлат гимнлари янгради.

А. Н. Косигин Ҳ. Бумиддин билан бирга саф тортиб турган фахрий қоровул олдидан ўтди.

Машиналар аэродромдан СССР Министрлар Совети Раисининг қароргоҳи — Халқ саройига қараб йўл олдилар.

Минг-минглаб жазоирликлар Совет Иттифоқидан келган меҳмонларни қизғин табрикладилар. Совет — Жазоир дўстлиги шарафига қарсаклар, табрик сўзлари эшитилиб турди.

ХАНОЙДА ТАНТАНАЛИ МИТИНГ

(Боши биринчи бетда).

Вьетнам халқи тинчликни истайди, деб давом қилди нотиқ. Аммо шу тинчликка чинакам мустақиллик ва озодлик шароитларида эришилмоғи керак. Жанубий Вьетнам Республикасининг муваққат революцион ҳукумати етти моддадан иборат таклиф киритди. Шу таклифда АҚШнинг урушдан чиқишининг тўғри йўли, энг мантиқий йўли ифодаланган. АҚШ ҳукумати ана шу оқилона таклифларга ижобий қарамоғи керак.

АҚШ Вьетнам ва Ҳинди-Хитойдаги бошқа мамлакатларга қарши агрессияни тўхтатмоғи, ўзининг ҳамма қўшинларини ва гумашта мамлакатлар қўшинларини тез, батамом ва сўзсиз олиб чиқиб кетмоғи, Жанубий Вьетнам аҳолисининг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини амалда эътироф этмоғи керак.

Вьетнам Меҳнаткашлар партияси ва Вьетнам халқи, деб давом қилди Ле Зуан, социалистик мамлакатлар билан жанговар бирдамлик ва қардошларча ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлаш ва пишиқтириш учун, социалистик лагерда ва халқаро коммунистик, ишчилар ҳаракатида марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми асосида жипсликни тиклаш ва мустаҳкамлаш ишига ўз ҳиссасини қўшмоқ учун қўлларидан келган ҳамма ишни қиладилар, деб ишонтирадилар.

Совет партия-ҳукумат делегациясининг Вьетнамга қилган ҳозирги визити, деб таъкидлади Ле Зуан, катта аҳамиятга молик бўлиб, мамлакатимиз партиялари, ҳукуматлари ва халқлари ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришда олдинга босилган янги қадам бўлмоқда. Шу визит муносабати билан КПСС, Совет Иттифоқи ҳукумати ва халқи Вьетнам халқининг революцион ишига самимият билан қараб унга мадад ва ёрдам бераётганлигини Вьетнам халқи янада кучли сезиб турибди. Биз аминмизки, сизнинг қилган визитингиз ғоятда маъқулланиб бутун мамлакатимизнинг халқини ва жангчиларини янги, янада катта ғалабаларга илҳомлантирувчи кучли омил бўлиб хизмат қилади, мамлакатларимиз халқлари ўртасидаги қардошларча ҳис-туйғуларни янада мустаҳкамлайди.

Шундан кейин Н. В. Подгорнийга сўз берилди. У Вьетнам диёрида Совет партия-ҳукумат делегацияси ғоятда самимий чинакам қардошларча кутиб олинганлиги учун миннатдорчилик билдириб, таъкидладики, делегация совет коммунистлари совет халқининг қаҳрамон Вьетнам билан ғоятда бирдамлигини Вьетнам халқи олдида, бутун дунё олдида яна қатъият билан таъкидлаш учун ВДРга келди. Биз ўз визитимиз орқали Совет Иттифоқи халқи билан ВДР халқини боғлаб турувчи қардошларча алоқалар узулмаслигини намойиш қиляпмиз, деди Н. В. Подгорний, мамлакатларимизнинг дўстлиги, совет халқи билан Вьетнам халқининг дўстлиги, Совет ва Вьетнам коммунистларининг дўстлиги абадий ва бузилмасдир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев КПССнинг XXIV съездида сўзлаган нутқида бундай деган эди: «Вьетнам Демократик Республикаси шунга амин бўлиши мумкинки, қуролли курашда ҳам, тинч меҳнатда ҳам Совет Иттифоқи бундан буён ҳам унга қардошларча мадад кўрсатаверади». Партия съездининг юксак минбаридан туриб айтилган мана шу сўзларда партиямизнинг, мамлакатимизнинг қаттиқ ва ўзгармас сиёсати ифодаланган. Биз шу сиёсатга оғишмай амал қилиб келдик ва бундан буён ҳам айни шундай қилаверамиз!

Н. В. Подгорний Вьетнам халқининг Америка империализми агрессиясига қарши қаҳрамонона курашига юксак баҳо бериб, урушнинг бориши АҚШ эрксевар халқларга ўз ҳукмини қурол кучи билан ўтказаман, деб беҳуда уринаётганлигини рад қилиб бўлмайдиган даражада исбот этди, деди. Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар ишчилар ҳаракати ва коммунистик ҳаракат, миллий озодлик учун курашувчи кучлар, жаҳон прогрессив жамоатчилиги, деди у, Вьетнамни қўллаб-қувватламоқда. Курашаётган Вьетнам халқи билан мана шу қудратли бирдамлик фронти ойдан-ойга, йилдан-йилга кенгайиб бормоқда.

Озодлик ва мустақиллик идеалларининг, тинчлик ва социал тараққиётнинг қадрига етадиганларнинг ҳаммаси Вьетнам ишини, Ҳинди-Хитой халқлари ишини ўзининг ниҳоятда зарур жонажон иши деб билади. Вьетнам ишини, Ҳинди-Хитой халқлари ишини қатъият билан сўзсиз қўллаб-қувватлаш — замонамиз барча революцион кучларининг бевосита интернационал бурчидир! Бемалол айтиш мумкинки, ҳозирги вақтда Вьетнам деган сўзнинг ўзи жипслашишга ва бирликка даъват этувчи сўз бўлиб эшитилмоқда.

Вьетнам Демократик Республикаси Ҳинди-Хитой халқлари ягона жанговар фронтининг пешқадами бўлиб турибди. Бу фронтнинг вужудга келиб мустаҳкамланганлиги Ҳинди-Хитой ярим оролидаги озодлик ҳаракатини ривожлантиришда олға томон қўйилган муҳим қадамдир. Ўтмишда Ҳинди-Хитой ажнабий босқинчиларнинг талончилик ҳужумларига неча марталаб дучор бўлганлиги маълум, лекин у босқинчилар учун ҳеч қачон осойишта жой бўлган эмас. Бизнинг давримизда, бизнинг замонамизда Вьетнам, Лаос ва Камбоджа ерларида мустамлакачиларга мутлақо ўрин йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Вьетнам Демократик Республикаси ташкил топиб, мамлакат шимолида социалистик тузум барқарор бўлганидан кейин Ҳинди-Хитой ярим оролидаги бутун вазият тубдан ўзгариб кетди. Социалистик шимол Ҳинди-Хитой халқлари бирлигини мустаҳкамловчи, ҳал қилувчи омил бўлиб ҳаракат қилмоқда, уларга ўз миллий орзуумидларини рўёбга чиқаришга эришишда ёрдам бермоқда.

Ҳинди-Хитой ярим оролидаги озодлик ҳаракатига хос хусусият шундан иборатки, бу мамлакатлар халқларининг қуролдош қардошлиги, чуқур ҳамжиҳатлиги, бирликни ҳар томонлама мустаҳкамлашга бўлган очиқ-равшан тенденция мустаҳкамланиб бормоқда. Тобора разолатга юз тутиб пароканда бўлиб бораётган мустамлакачилар ва уларнинг гумашталари мамлакатида эса, бутунлай бошқача манзара кўрамиз.

Дипломатия фронтида ҳам сизлар ташаббусни қўлдан бермай келаётганлигингиз курашаётган Вьетнам халқининг ҳамма дўстларини жуда хурсанд қилмоқда. Вьетнам Демократик Республикасининг амалий таклифларини ва Жанубий Вьетнам Республикаси муваққат революцион ҳукуматининг машҳур етти моддасини Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар якдиллик билан қатъий қўллаб-қувватламоқдалар. Халқаро жамоатчилик бу таклифларни қизғин маъқуллаб, Шарқий-Жанубий Осиёдаги можарони тинч бартараф этишнинг оқилона ва адолатли негизи деб қизғин табриклади.

Вьетнам халқи, Лаос ва Камбоджанинг ватанпарвар кучлари Америка агрессиясига қарши курашда эришган натижалар Ҳинди-Хитой халқларининг озодлик ҳаракатлари қўлга киритган марралардан бўлажак ғалаба нишоналари ҳозирнинг ўзидаёқ яққол кўрина бошлаганлигидан далолат беради. Бундай ғалаба куни албатта келади!

Вьетнам халқининг жангчи халқ, қаҳрамон халқнинг ўз ватани озодлиги, ор-номуси ва мустақиллигини ҳимоя қилишга берган азмиқарори бунинг гаровидир! Ҳинди-Хитой халқлари озодлик ҳаракатининг кўлами ва етуклиги бунинг гаровидир! Жаҳон коммунистик ҳаракатининг шонли отрядларидан бири — ўзининг буюк устози ва йўлбошчиси ўртоқ Хо Ши Миннинг васиятларига оғишмай амал қилиб келаётган Вьетнам меҳнаткашлар партиясининг принципиал сиёсати бунинг гаровидир.

Вьетнам халқининг адолатли курашида биз у билан бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилиб келганлигимиз ва ҳаракат қилаётганлигимиз, биз совет кишиларини ғоятда мамнун қилади. Партиямиз, халқимиз озодлик учун муқаддас жанг қилаётган Вьетнам томонига, Лаос ва Камбоджа халқлари томонига дарҳол ва сўзсиз ўтганлиги билан фахрланамиз.

Совет кишилари Вьетнам халқи билан биргаликда мустақил, тинч, демократик, бирлашган, бетараф ва равнақ топувчи Лаос учун курашаётган Лаос ватанпарвар кучларини изчиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар. Биз Вьетнам халқи билан бирга тинч, демократик ва бетараф Камбоджа учун курашаётган Камбоджа ватанпарварларининг курашини қўллаб-қувватлаймиз.

Биз ўзимизнинг интернационал бурчимизга амал қилиб Вьетнам, Лаос ва Камбоджа халқларининг ҳаққоний иши узил-кесил ғалаба қозониши учун бундан буён ҳам зарур бўлган ҳамма ишни қиламиз.

Хулоса қилиб баҳо берадиган бўлсак, Совет Иттифоқи билан Вьетнам ўртасидаги, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси ўртасидаги, совет халқи билан Вьетнам халқи ўртасидаги муносабатга хос нарса шуки, ҳамма энг муҳим масалаларда иккала томон ўртасида тўла иноқлик, тўла ҳамжиҳатлик мавжуд, деб таъкидлади Н. В. Подгорний. Бизнинг партиямиз, мамлакатимиз ўзининг Вьетнамга нисбатан тутаётган сиёсатида Лениннинг интернационализм тўғрисидаги васиятларига, КПСС XXIV съезди қарорларига, съезднинг «Ҳинди-Хитой халқларига озодлик ва тинчлик берилсин!» деган мурожаатининг руҳи ва мазмунига муттасил амал қилиб келмоқда!

Н. В. Подгорний совет халқининг ҳаёти ва ишлари тўғрисида, унинг КПСС XXIV съезди мамлакат экономикасини янада юксалтириш ва халқ фаровонлигини ошириш борасида белгилаб берган катта программасини бажариш юзасидан қандай илҳомбахш ижодий меҳнат қилаётганлиги ҳақида қисқача гапириб берди.

СССР, деб давом қилди совет делегациясининг бошлиғи, ўзининг халқаро фаолиятида социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашни, агрессив империализмга қарши олиб бораётган кескин ва актив курашда, ҳамма халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлик ишини қўриқлашда жаҳон социализмининг миллий-озодлик кучлари билан иттифоқни мустаҳкамлашни асосий вазифа қилиб қўймоқда. Бизнинг ташқи сиёсат соҳасидаги вазифаларимиз КПСС XXIV съездида қабул қилинган кенг антиимпериалистик тинчлик программасида баён этиб берилган.

Бу программа жаҳон майдонидаги кучларнинг нисбатини реал ҳисобга олишга асосланади, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар қудрати кучайиб бораётганлигига, ишчилар ҳаракати ва коммунистик ҳаракатнинг ўсганлигига, ҳозирги замондаги ҳамма озодлик ҳаракатининг мустаҳкамланганлигига таянади. Ҳозир ҳамма қитъаларда чуқур социал силжишлар содир бўлмоқда. Шу нарса принципиал жиҳатдан муҳимдирки, социализм билан империализм ўртасидаги жаҳон шумул кураш жараёнида реакция кучлари ўз позицияларидан бирин-кетин чекинишга мажбур бўлмоқдалар.

Бизнинг фикримизча, ҳозир империалистларнинг авантюраларига самарали равишда қаршилик кўрсатиш, агрессив сиёсатга зарба уриш, халқаро хавфсизликни қадам-бақадам мустаҳкамлашга эришиш учун тобора қулай шарт-шароитлар вужудга келмоқда. КПСС шу йўлда ҳаракат қилмоқда, давлатимиз шу йўлда ҳаракат қилмоқда.

Кейинги йилларда, деди Н. В. Подгорний, жаҳон сиёсатида Осиё қитъасининг роли тобора кучайиб бормоқда. Зотан, Совет Иттифоқи, бизнинг партиямиз бу районга катта эътибор бермоқдалар, Бунинг устига бизнинг мамлакатимиз географик жиҳатдан Европага ҳам, Осиёга ҳам мансубдир.

Совет Иттифоқининг Осиё проблемаларига нисбатан тутаётган сиёсати жуда равшан ифодалаб берилган. Бу сиёсат курашаётган Вьетнамни, Лаос ва Камбоджа халқларини қўллаб-қувватлашга қаратилган қатъий ва ўзгармас йўлдан, Ҳинди-Хитойдаги Америка қўшинларини батамом ва ҳеч сўзсиз олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги қатъий талабимиздан иборат. Бу сиёсат Монголия Халқ Республикаси билан яқин қардошлик муносабатлари, Халқ Кореяси билан мустаҳкамланиб бораётган дўстликдан иборат. Бу сиёсат иккала мамлакат халқларининг манфаатларини кўзлаб, Хитой Халқ Республикаси билан муносабатларни нормаллаштиришга тайёр эканлигимиздан иборат. Бизнинг Осиёдаги сиёсатимиз Ҳиндистон билан дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида тузилган шартномада, Осиё мамлакатлари билан тенг ҳуқуқли дўстона ҳамкорликни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш соҳасидаги ҳамма ҳаракатларимизда ифодаланган.

Бизнинг фикримизча, башарти Осиё мамлакатлари, шу қитъада хавфсизликни мустаҳкамлашдан манфаатдор бўлган ҳамма давлатлар ўз куч-ғайратларини бирлаштирсалар бу ерда ҳам мустаҳкам тинчлик қарор топади ва Осиё халқларининг туб ҳаётий манфаатларига мувофиқ равишда уларнинг эркин, мустақил ривожланиши учун зарур шарт-шароитлар яратилади.

СССР билан ВДР ўртасидаги, совет халқи билан Вьетнам халқи ўртасидаги дўстлик, деди пировардида Н. В. Подгорний, Осиёдаги вазиятни яхшилашга кўмаклашувчи муҳим омилдир. Бу дўстликнинг шонли ўтмиши бор. Ҳозирги вақтда бу дўстлик муттасил ривожланиб бормоқда ва комил ишонч билан айта оламизки, бундан буён ҳам самаралироқ ривожланади. Ҳозир бизнинг самарали ҳамкорлигимиз муҳим соҳаларнинг ҳаммасида ривожланиб бормоқда. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси марксизм-ленинизм, социалистик интернационализм принципларига қатъият билан амал қилиб, Совет — Вьетнам қардошлик алоқаларининг янада равнақ топишини таъминлайдилар.

Н. В. Подгорний СССР ва ВДР халқларининг улуғ ва бузилмас дўстлигининг белгиси сифатида Ханой шаҳри меҳнаткашларига Владимир Ильич Лениннинг ҳайкал портретини топширди. У совет рассоми Самсоновнинг «Хо Ши Мин меҳнаткашлар орасида» деган картинасини Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетига ҳадя қилди.

Вьетнамлик ўртоқлар «Вьетнам халқи билан совет халқи ўртасидаги буюк дўстлик ва жанговар бирдамлик абадул-абад мустаҳкамланаверсин!» деб зарҳал ҳарфлар тикиб ёзилган байроқни Совет партия-ҳукумат делегациясига топширдилар.

Митинг «Интернационал»нинг оҳанглари билан тугади.

ДЎСТОНА СУҲБАТ

ХАНОЙ, 5 октябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун Вьетнам — Совет дўстлиги жамиятининг делегацияси КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бошчилигидаги совет партия-ҳукумат делегацияси ҳузурида бўлди.

Суҳбатда К. Т. Мазуров, К. Ф Катушев ва Совет Иттифоқидан келган бошқа меҳмонлар қатнашдилар.

Вьетнам меҳнаткашлар партиясы Марказий Комитетининг аъзоси, Вьетнам — Совет дўстлиги жамияти марказий правлениесининг раиси Нгуен Ван Кинь, Н. В. Подгорний суҳбат вақтида нутқ сўзладилар.

Совет партия-ҳукумат делегациясининг бошлиғи Вьетнам — Совет дўстлиги жамиятининг Вьетнам халқи билан совет халқи ўртасидаги яқин дўстона алоқаларни мустаҳкамлаш йўлидаги муҳим фаолиятида унга муваффақиятлар тилади.

Учрашув ғоят самимий, қизғин вазиятда ўтди.

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ. Туямўйин ГЭСи қурилиши қизғин бормоқда. Ҳозир электр станция биноси қуриладиган жойда тупроқ ишлари бажарилаётир. Юқоридаги сурат ана шу иш участкасидан олинган. Пастдаги суратда эса шу ерда ишлаётган илғор экскаваторчи С. Ўрунов ва унинг ёрдамчиси Г. Сазонов.

Қ. Отаев фотоси, (ЎзТАГ).

*

Коммунистлар ҳақида ҳикоялар

ТЎРТ ОҒА-ИНИ

ЛАВҲА

Қуёш чарақлайди. Олтин куз Марказий Фарғонанинг боғ-роғларини яшнатиб юборган. Сувга ташна, тарс-тарс ёрилиб ётган кечаги чўл бугун одам меҳнатидан яшнаб кетган. Кимсасиз қум тепаликлари бағрида сўлим водий — боғлар, кўркам қишлоқ ва посёлкалар бунёд этилган. Йўлнинг икки томонида янги қурилган уйлар, экинзорлар.

— Сув келди, сув билан ҳаёт келди бу ерларга, — деб ҳикоя қилиб берарди механизациялашган кўчма колонна бошлиғи В. Медведьев.

Механизациялашган кўчма колонна қўриқ ерларни ўзлаштиришда актив қатнашяпти. Мирзараим Жумабоев бошлиқ механизаторлар оиласи шу колоннанинг илғор ишчиларидан. Тўрт оға-ини ҳозир «Оқ олтин» совхозининг учинчи бўлимида ер текислаяпти.

Жуда кенг, паст-баланд майдонда тўртта бульдозер ер текисламоқда эди. Уларни оға-ини Жумабоевлар бошқаради. Мана, четдаги бульдозер тўхтаб ундан ўрта бўйли, қотмадан келган, ўртаяшар киши тушдида, биз томонга кела бошлади. Танидим. Оға-иниларнинг тўнғичи Мирзараим Жумабоев эди. У 22 йилдан бери мана шу касбда ишлайди. Ёзёвон массивини ўзлаштиришда, Марказий Фарғонада янги ерларни экинзорларга айлантиришда қатнашди. Кўп йил ишлаб чиқаришда яхши кўрсаткичга эришгани, катта Андижон каналида намуна кўрсатиб меҳнат қилгани учун унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор» фахрий унвони берилди.

Шу йилнинг баҳорида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришда ҳамда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини давлатга сотишда юқори кўрсаткичга эришган республикамизнинг бир группа илғор кишиларига юксак унвон — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилган эди. Улар орасида Марказий Фарғона ерларини ўзлаштиришда ҳалол меҳнати билан элга танилган тўрт оғайни баҳодирларнинг бири Мирзараим Жумабоев ҳам бор эди. Ҳозир оға-инилар бир ерда ишлаяпти. Уларнинг мақсади битта — ерга ер қўшиш, қумлик ва баланд-паст ерларни текислаб, унумдор экинзорларга айлантириш.

...Бўз район партия активи йиғилиши «КПСС XXIV съезди якунлари ва район партия ташкилотининг вазифалари ҳақида»ги масалани муҳокама қилаётган эди Коммунист М. Жумабоев сўз олди. У тўққизинчи беш йиллик учун шахсий мажбурият қабул қилар экан, шундай деди:

— Бутун умрим Марказий Фарғонада янги ерлар ўзлаштириш билан боғланган. Уч укам ҳам мен билан бир сафда туриб меҳнат қилмоқда. Ҳаммамиз ўзаро маслаҳатлашиб, тўққизинчи беш йиллик шахсий план-топшириғимизни уч йилу олти ойда бажаришга қарор қилдик.

Район партия активи йиғилишидан кўп вақт ўтмай район партия комитети бюроси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони коммунист Мирзараим Жумабоевнинг бу қимматли ташаббусини маъқуллади ва уни райондаги барча меҳнаткашлар ўртасида кенг ёйишни партия ташкилотларига топширди.

Мирзараим Жумабоев билан суҳбатимиз янги ерлар ўзлаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш тўғрисида борарди. М. Жумабоев ва унинг группаси кундалик топшириқларини ошириб бажармоқда.

— Биз фақат ишнинг суръатинигина эмас, сифатли бўлишини ҳам кўзлаб меҳнат қиламиз, — деди М. Жумабоев, — Ер қанча текис бўлса, суғориш, шу ерда ўстириладиган экинни парвариш қилиш шунчалик осон бўлади. Бундан ташқари биз бульдозернинг қалқони билан ерни чуқурроқ суришга, тупроқ билан қумни аралаштириб текислашга ҳаракат қиламиз. Бу усул тупроқ билан қум аралашиб, донадор бўлишига, экиннинг яхши ривожланишига сабаб бўлади.

Бўз район меҳнаткашлари бу йил 45 минг тонналик «оқ олтин» хирмони учун курашмоқдалар. Шубҳасиз, ана шу курашда эришилаётган муваффақиятларда Мирзараим Жумабоевнинг ҳам ҳиссаси бор.

— Ҳали Марказий Фарғонада парча-парча ямоқлар — қум ва қўриқ ерлар кўп, — дейди Мирзараим Жумабоев, — Бизнинг вазифамиз шу ерларни ўзлаштириб, сув бошлаб келиб қақроқ чўлга ҳаёт бахш этишдир.

Н. МЎМИНОВ.

КОММУНИСТИК ТАРБИЯНИНГ МУҲИМ ВОСИТАСИ

ЯНГИ УРФ-ОДАТЛАР—ТУРМУШГА

КПСС XXIV съезди совет жамиятининг ғоявий ва сиёсий жипслигини, партия ва халқнинг буюк бирлигини, меҳнаткашларнинг ижтимоий, сиёсий ва меҳнат активлиги жўш уриб юксалаётганлигини бутун оламга намойиш қилиб кўрсатди. Бунга кўп жиҳатдан партиянинг идеология ишлари, бу ишда ленинча услуб, раҳбарликнинг ленинча принцип ва методлари қарор топганлиги имкон берди. Кейинги пайтда партия пропагандасининг назарий савияси сезиларли даражада ошди, совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялашда ишбилармонлик ва конкретлик кучайди.

Совет жамияти бугунги кунда ўз тараққиётининг шундай босқичида турибдики, кишиларнинг онглилик даражаси, илмий билимлари, фикрлаши, меҳнат ва хулқ-атвор маданияти ишлаб чиқариш кучлари ривожига тобора кўпроқ таъсир кўрсатмоқда, ижтимоий муносабатларнинг такомиллашувига имкон бермоқда. Бу маънавий омиллар коммунизм сари боришимизда муҳим роль ўйнамоқда.

Ривожланган социалистик жамият шароитида ғоявий-тарбиявий ишларнинг аҳамияти тобора кучаймоқда. Вазифа — коммунистик идеаллар пропагандасини янада актив, аниқ мақсадга қаратилган ҳолда олиб боришдан иборат. Партия XXIV съездида ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаганидек, тегишли моддий-техника базаси бўлмай туриб коммунизм қуриш мумкин бўлмаганидек, ҳар томонлама билимдон, юксак онгли, камолотга эришган кишиларсиз ҳам бу жамиятни қуришга эришиб бўлмайди.

Ғоявий-тарбиявий ишда энг муҳим нарса шуки, жамиятимизнинг ҳар бир аъзоси онгида илмий дунёқараш ва коммунистик аҳлоқни шакллантириш, юксак ғоявийлик ва меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш, пролетар интернационализми ва социалистик ватанпарварликни шакллантириш зарур. Коммунистик тарбиянинг муҳим воситаси — кишиларда социалистик турмуш ва маданият нормаларини шакллантиришдан, жамиятимиз характерига мос прогрессив, миллий урф-одатларини пропаганда этиш ва жорий қилишдан иборат.

МАЪЛУМКИ, урф-одат ва маросимлар инсон ҳаёти ва фаолиятининг турли соҳаларида юзага келиб, халқ маънавий маданиятининг ажралмас қисми ҳисобланади. Урф-одатлар, анъаналар асрлар давомида юзага келиб, ҳаётдан мустаҳкам ўрин олган. Булар инсоннинг социал, эстетик, физиологик эҳтиёжларини қондиришда муҳим роль ўйнаб, инсонни ижтимоий жиҳатдан шакллантиришда асосий воситалардан бири бўлган.

Анъана ва урф-одатларнинг баъзилари давр ва замонлар ўтиши билан эскириб унутилиб кетди. Бошқалари эса шакл ва мазмунини ўзгартириб, такомиллашиб, ҳозирги кунларимизгача сақланиб келди. Ҳозирги вақтда бу жараён янги асосда давом этиб, бир томондан прогрессив анъаналар, урф-одатлар нинг мазмуни бойиб иккинчи томондан янги, барча миллатлар учун умумий бўлган интернационал анъана ва урф-одатлар вужудга келмоқда.

Урф-одат, расм-русум, анъана ва байрамларни шартли равишда қуйидагича категорияга бўлиш мумкин:

— оилавий-турмуш урф-одатлари-бунга фарзанд туғилиши, тўй, туғилган кунни нишонлаш ва бошқалар киради;

— ижтимоий ишлаб чиқариш урф-одатлари — бунга балоғат ёшига етганликни нишонлаш, ишчи ва колхозчилар сафига қабул қилиш, паспорт топшириш. армия сафига чақирилиш, юбилейлар, пенсияга узатиш маросимлари киради;

— умумхалқ ва миллий байрамлар — бунга Октябрь ва май тантаналари, СССР Конституцияси куни, СССРнинг ташкил топган куни, В. И. Лениннинг туғилган куни, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти куни. Ғалаба куни, пахта байрами, наврўз, лола сайли, қовун сайли, аския, мушоира, ҳашар ва бошқалар киради.

Одат, маросим, расм-русумларда мужассамланган барча анъаналар муайян тарихий жараёнда юзага келиб, авлоддан-авлодга ўта боради моддий ҳаёт шарт-шароитларининг таъсири ва кишилар онги, хулқ-атвори ва хатти-ҳаракатида мустаҳкам ўрин олади. Асрлар оша юзага келган халқ анъаналари кундалик меҳнатда кишиларга ором бахш этади, уларнинг турмушини безайди. Улар халқ маънавий ҳаёти ва интилишининг энг яхши томонларини ўзида ифодалаб, буларни келгуси авлодлар муқаддас сақлаб келади.

Шуни эсда тутиш кераккки, халқнинг маънавий ҳаётида юзага келган анъаналар, расм-русум ва одатлар ўз табиатига кўра синфий характерга эгадир. Шу боисдан ҳам марксизм-ленинизм классиклари маданиятлар ривожида давомийликнинг ролига муносиб баҳо бериш билан бирга улардан фойдаланиш масаласига синфий ёндошиш лозимлигини уқдириб ўтганлар. Демак, анъана, одат ва маросимларга ниҳоятда зийраклик билан, социалистик жамият ва меҳнаткашларнинг манфаатлари ва қарашлари нуқтаи назаридан ёндошиш зарур. Социалистик одатлар расм-русумлар ва маросимлар халқимиз ҳаётидан мустаҳкам ўрин олиб ўтмишнинг ҳамма яхши, илғор томонларини ўзида акс эттиради. Улар совет кишиларини коммунизмнинг юксак идеаллари руҳида тарбиялашда муҳим роль ўйнайди.

ПАРТИЯ XXIII ва XXIV съездларининг идеология масалалари юзасидан қабул қилган қарорларига амал қилиб, Ўзбекистон партия ташкилотлари кейинги йилларда янги маросимлар ва урф-одатларни пропаганда қилиш ва жорий этишда бирмунча иш қилдилар. Шу масала юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг алоҳида қарори қабул қилинди. Қарорда коммунистик тарбиянинг мана шу муҳим соҳасида партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари амалга ошириши лозим бўлган тадбирлар алоҳида кўрсатиб ўтилган эди.

Бу соҳада олиб бориладиган ишларнинг самарадорлигини ошириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузурида республика кенгаши тузилди. Худди шундай кенгашлар область, шаҳар, район партия комитетлари ҳузурида, йирик бошланғич партия ташкилотларида ҳам тузилди. Кўпчилик колхоз, совхоз ва шаҳарларда янги маросим ва урф-одатларни жорий этиш бўйича оқсоқоллар кенгаши, жамоат группалари ва комитетлари ташкил этилди. Улар ишида партия ва совет органларининг вакиллари, кекса коммунистлар ва ёшлар, уруш ва меҳнат ветеранлари, хуллас, кўпчиликнинг ҳурмат-эътиборига сазовор бўлган кишилар фаол қатнашмоқда. Мазкур жамоатчилик ташкилотларининг ташаббуси билан кўча ва маҳалла байрамлари, ёшларни армия хизматига жўнатиш, ишчилар синфи сафига қабул қилиш авлодлар учрашуви, тўйларни тантанали ўтказиш сингари маросимлар турмушга тобора кенг сингиб бормоқда.

Тошкентда Совет Армияси сафига узатиш, меҳнат ветеранларини шарафлаш дўстлик карнаваллари қўшиқ байрамлари ва «Тошкент тонги» байрамларини ўтказиш одат тусига кириб қолди. Қўқонда уч авлод хотин-қизларининг учрашувлари, мушоира кечалари ёшлар сайиллари тез-тез ўтказилиб турибди. Шофиркон районида уруш ва революция ветеранлари адабиёт ва санъат арбобла-

ЎЗБЕКИСТОНДА ҚОЗОҚ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ

Суратда: қозоқ киносининг таниқли актрисаси Мердер Утекешева тошкентликларга эсдалик дастхати ёзиб бермоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ШОДИЁНА КУНЛАР

АНДИЖОН. Балиқчи районининг байрамона безатилган маркази қозоқ адабиёти ва санъати декадаси қатнашчиларини тантанавор ва шодиёна кутиб олди. В. И. Ленин майдонида бўлиб ўтган митинг чоғида, шоира Турсунхон Абдураҳмонова билан шоир Сирбой Мавленов самимий кутиб олганликлари учун пахтакорларга сидқидилдан миннатдорчилик билдиришди.

Меҳмонлар Катта Фарғона канали тўғонида, Бобир номли область кутубхонасида бўлдилар, Андижоннинг кинотомошабинлари билан учрашдилар.

Охунбобоев номли область музикали драма ва комедия театрида декада қатнашчилари билан учрашувга бағишланган тантанали кеча бўлиб ўтди. Учрашувни Андижон область ижроия комитетининг раиси П. Қаюмов очди. Машинасозлик заводининг пардозловчиси, СССР Олий Советининг депутати М. Солиев, Ўзбекистон халқ шоираси Зулфия, пионерлар қардош қозоқ халқининг вакилларини сидқидилдан табриклашди. Меҳмонлар қардошларча самимий кутиб олганликлари учун андижонликларга миннатдорчиликлар изҳор этдилар.

Кечада Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов ҳозир бўлди.

* * *

НУКУС. Қозоқ адабиёти ва санъати декадасининг бир гуруҳ иштирокчилари Амударё районида бўлишди. Манғит посёлкасида кўп киши иштирокида дўстлик митинги бўлиб ўтди. Қозоғистон санъат усталари катта концерт қўйиб беришди. Амударёликлар уларни гулдурос қарсаклар билан кутиб олишди.

Меҳмонлар ўша куни Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ойим Камолова раҳбарлик қилаётган Крупская номли колхозни бориб кўрдилар. Ўша куни Хўжабой Камолов бошлиқ бригада районда биринчи бўлиб «оқ олтин» топшириш йиллик планини бажарган эди. Илғор бригада аъзолари — дала меҳнатчилари учун шодиёна бу воқеанинг меҳмонлар келишига тўғри келиб қолганлигидан декада иштирокчилари хушнуд бўлишди. Бу бригадада 59 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил кўтарилди.

Декада иштирокчилари «Коммунизм» ва «Ленинизм» колхозларининг пахтакорлари билан учрашдилар.

* * *

ГУЛИСТОН. Сирдарё областида қозоқ кинофильмлари фестивали «Атаманнинг тугатилиши» кинофильми билан очилди. Мирзачўлдаги шаҳар ва қишлокларнинг аҳолиси декада кунлари Олмаота студияси яратган энг яхши фильмларни кўрадилар. «Гулистон» кинотеатрида «Қизжибек» фильми бошланишидан олдин томошабинлар қардош республика кино санъати арбоблари билан учрашдилар.

* * *

ЯНГИЕР. Мирзачўл чўлкуварларининг маданият саройи залида атоқли рус совет ва чет эл композиторларининг симфоник асарлари янгради. Қозоғистон ССР давлат симфоник оркестри музика байрамини бошлаб келди.

Пахтакорлар, ирригаторлар, механизаторлар П. И. Чайковскийнинг «Оқ қуш кўли» балетидан ижро этилган парчаларни иштиёқ билан тингладилар. Томошабинлар Э. Сагатовнинг Қозоғистон Ленин комсомоли мукофотига сазовор бўлган биринчи симфониясини қизғин кутиб олдилар. Ховос темир йўл бўлими темирйўлчиларининг клубида ҳам симфоник оркестр концерти бўлиб ўтди.

* * *

НАМАНГАН. Қардош қозоқ республикасидан келган меҳмонлар Поп районидаги Ленин номли колхоз далаларида бўлишди, «Изокровл» заводини кўздан кечиришди, Наманган шойи ва костюмбоп газламалар комбинати билан танишди. Азиз меҳмонларни ҳамма жойда нон-туз кўтариб чиқиб гулдасталар билан кутиб олишди.

Республика композиторлар союзи правлениесининг раиси группа раҳбари Е. Раҳмадалиев дўстликка бағишланган кечада сўзга чиқиб бундай деди:

— Биз Наманган заминига қадам қўйишимиз биланоқ дўстларимиз қалбининг ҳароратини, Қозоғистонда машҳур бўлган қўшиқ — таърифи Наманган олмаларининг ҳидини сездик. Атоқли қозоқ шоири С. Мавленов Наманганга бағишлаб ёзган шеърини ўқиб берди. Кеча концерт билан тугади.

* * *

ТЕРМИЗ. Қозоқ адабиёти ва санъати декадаси иштирокчилари Сурхондарёда тўрт кун бўлишди. Қардош республика намояндаларини «Сурхон» совхози, Денов районидаги Ульянов номли ва Жарқўрғон районидаги «Москва» колхозларининг пахтакорлари, Денов ёғ-экстракция заводининг ишчилари қизғин кутиб олишди. Меҳмонлар Ўзбекистоннинг жанубидаги йирик сунъий денгиз — жанубий Сурхон сув омборида ва жанубий ўзбек селекция мева узум станцияси олимлари ҳузурида бўлишди. «Сурхон» совхозининг ёзги клубида ва Денов шаҳридаги катта кинотеатрида дўстлик кечалари ўтказилди.

Бойсун районидаги «Сайроб» совхозида Сурхон диёри билан хайрлашувга бағишланган учрашув бўлди. Сурхондарёликлар қозоқ дўстларига эсдалик бўлсин деб туҳфалар — ўзбек миллий жиҳозларини топширишди.

(ЎзТАГ).

Сирбой МАВЛЕНОВ.

ЎЗБЕК ЭЛИГА

Шеър атадим сенга туққан ўғилдай,
Юрагимдан меҳри ихлос туғилгай.
Ўзбекистон, тингла, ардоқ сўзим бор —
Боғларингда очилган тоза гулдай.

Мақтовингга етишмас бармоқларим,
Бағрингда кўп кездим бола чоғларим.
Асал-олтин узумларинг еганман,
Унутмасман Фарғонанинг боғларин.

Бухоронинг тонглари қандай гўзал,
Январда ҳам қорсиз, баҳордан афзал,
Ўзбек дўстим, меҳринг туташ дилимга,
Қон-қардошлик бизга меросдир азал.

Ўзбек қизин чеҳраси анор янглиғ,
Андижонда туғилган ойдай ёниқ,
Ҳаёлини олмиш қозоқ шоирин,
Булбул бўлиб сайраши энди аниқ.

Мафтун этар Самарқанднинг шеваси,
Салобатли миноралар режаси.
Кўк тошларни тешиб ўтган томчи ёш
Навоийнинг ҳасратлари эмасми?

Бунда ранглар мўъжизага тўлуқдек,
Билиб бўлмас сирин, тасвири йўқдек.
Ўзи ерда, уйи осмон тўрида
Мангу уйқу оғушида Улуғбек...

Тақдирда кўп бўлган оғир марраси,
Ўзбекистон — Ўрта Осиё маркази.
Қора тунни бошидан кўп кечирган,
Қозоқ-ла бир тақдиру мартабаси.

Ўртададир бойликлар: сув, даламиз,
Ўзимизнинг уйдай қишлоқ, қалъамиз.
Бирга обод қилдик чўлу саҳрони
Бирга янграр ўланимиз, ялламиз.

Шеър атадим сенга туққан ўғилдай,
Юрагимдан меҳру ихлос туғилгай.
Ўзбекистон, тингла ардоқ сўзим бор,
Боғларингда очилган тоза гулдай.

ГУЛИСТОН

Ўзбекларнинг ёш эркаси мисоли,
Лола гулдай яшнаб кўрку жамоли,
Самарқанднинг ипагидай кўз тортар
Гулистоннинг — нуристоннинг камоли.

Бу чўлларда оқади сув дур билан,
Биз сизларга олиб келдик кўп ўлан.
Олиб келдик қозоқ Фарҳод саломин —
Юракдаги ёлқин билан, нур билан.

Тақир эди қумлоқ эди бу саҳро,
Ўсди гуллар бири-биридан раъно.
Биз сизларга олиб келдик кўп салом,
Салом айтди Шириндек неча барно.

Бу Гулистон бўлган сенинг армонинг —
Сайра булбул, гулу гулзор ҳар ёнинг.
Ўзбек элин фахри бўлиб яшнабди
Чўлу киринг, еру кўкинг, майдонинг.

О, Гулистон, гўзал, кўркам Гулистон,
Юлдуз билан лиммо-лим тўлган осмон,
Худди шоҳи сўзанадай бўлибсан,
Ярашади шаънингга қўшиқ, достон.

Ж. ЖАББОРОВ таржимаси.

*

Тошкентлик санъат мухлислари қозоқ адабиёти ва санъати декадаси муносабати билан Округ офицерлар уйида очилган кўргазмани зўр мароқ билан томоша қилдилар. Суратда: кўргазма залларида. 1. Рассом Э. Костеевнинг «Турксиб, биринчи поезд» расми. 2. Қозоғистон халқ рассоми К. Т. Тельжоновнинг «Озодлик» расми. 3. Қозоғистон халқ рассоми А. К. Костеев ишлаган «Омонгелди сарбозлари» тасвири.

И. Глауберзон фотолари.

*

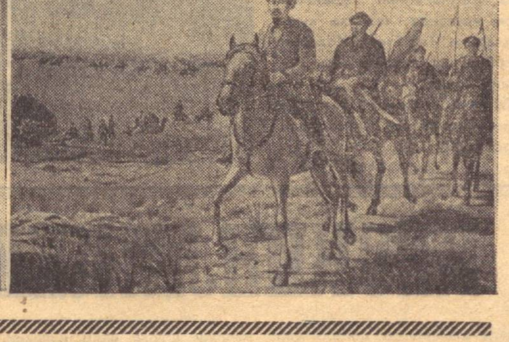

АХБОРОТ

МУХБИРЛАРИМИЗ ХАБАРИ

КОЛХОЗ КЎРКИ

Қорақалпоғистон АССРнинг Амударё районидаги Ленин номли ва Крупская номли колхозларида қувончли воқеа юз берди. Доҳий номидаги колхозда социалистик давлатимиз асосчиси В. И. Ленин ёдгорлиги қад кўтарган бўлса, қўшни қишлоқ марказида Н. К. Крупскаяга ҳайкал ўрнатилди. Маросимда колхоз аҳли иштирок этди. Мактаб ўқувчилари гулчамбарлар қўйишди. Икки дўст, толмас революционерларнинг ҳайкаллари ҳар икки колхоз марказининг файзи ва кўрки бўлиб қолди.

КУЗ САҲОВАТИ

Сентябрь — куз фаслининг тўнғич ойи. Ўлкамиз боғларида қуёш тафтидан ранг олган ширин-шарбат мевалар бу йил тўкин-сочин бўлди. Андижондаги Навоий номли маданият ва истироҳат боғида ташкил этилган кўргазма куз саҳовати — пишиқчилик намойишига айланди. Бу ерда Андижон тупроғида нимаики етиштирилаётган бўлса, уларнинг ҳаммасидан намуналар кўз-кўз қилинди. Донаси килограмм босадиган олма ва ноклар, қулоч сиғмас тарвуз ва қовунлар, ҳар боши саватдек узумлар ва бошқа турли-туман ноз-неъматлар бор эди. Ленин номли колхоз даласида етиштирилган «Тошкент-1» навли пахта айниқса кўпчиликнинг эътиборини тортди. Унинг ҳар бир тупида 92 тагача кўсак санаш мумкин.

ДАСТЛАБКИ ОМБОР

Ям-яшил пахта далаларини, қовун-тарвузлари думалаб ётган полизларни, қолаверса ердан озуқа олувчи ўсимликлар дунёсининг сермаҳсуллигини ҳозирги кунда минерал ўғитларсиз тасаввур этиш қийин. Сирдарё областидаги «Дўстлик» посёлкасида экин-тикинлар «жонига» оро кирувчи минерал ўғитлар сақланадиган йирик база қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Мазкур база бир йўла 20 минг тоннадан зиёд ўғитни қабул қилиш ва сақлаш имкониятига эга бўлади. Базада барча ишлар транспортёрлар, механизациялашган юклагичлар ёрдамида бажарилади. Яқинда базанинг дастлабки омбори фойдаланишга топширилди.

ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕСИ — 50 ЁШДА

Бугун, 6 октябрда Халқ Комиссарлари Совети В. И. Ленин имзолаган «Давлат мол-мулк страхованиеси тўғрисида»ги Декретни қабул қилганига 50 йил тўлди.

Совет давлати Давлат страхованиесига ҳар доим катта аҳамият бериб келди. В. И. Ленин Октябрь социалистик революциясидан олдин, 1917 йил сентябридаёқ банкларни национализация қилиш, шу билан бир вақтнинг ўзида страхование ишини национализация қилишни ғоят енгиллаштирган бўлур эди, бу эса ўз навбатида страхование бадалларини камайтириш, страхование доирасини кенгайтириш, ундан барча меҳнаткашлар манфаатлари йўлида фойдаланишга имкон берган бўлур эди, деб ёзди. Бироқ гражданлар уруши ва иқтисодий вайронагарчилик сабабли у вақтда страхование иши етарли даражада ривожланмади, фақат Совет ҳокимияти иқтисодий сиёсатни ўзгартиргандан сўнггина, Давлат страхованиесини ривожлантириш имконияти вужудга келди.

Декретда барча қишлоқ ва шаҳарларда хусусий хўжаликларни ёнғин, молларнинг ўлими, қишлоқ хўжалик экинларининг дўлдан зарарланиши, транспорт воситаларининг аварияга учраши каби ҳолларни кўзда тутиб мол-мулкни страхование қилиш эътиборга олинди. Ана шу ҳужжат СССРда Давлат страхованиесини ривожлантиришга асос солди.

Совет страхованиесининг вазифаси социализм қурилишига ёрдам беришдан, совет халқининг меҳнати самараларини турли табиий оқибатлар ва кўнгилсиз ҳодисалардан сақлашдан иборат эди. Кейинчалик Давлат страхованиеси совет экономикасининг эҳтиёжларига тўла мувофиқ равишда ривожланди. Страхование мамлакатимизда социалистик қурилишнинг ҳамма босқичларида совет халқи олдига қўйилган вазифаларнинг бажарилишига ёрдам бериб келди.

Колхоз тузуми ғалаба қозонгач, Давлат страхованиеси колхозларни ташкилий ва хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлашнинг омилларидан бири бўлиб қолди. У колхоз жамоат мулкини сақлашга, колхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришга, экин майдонларини кенгайтиришга, ҳосилдорликни оширишга ва чорвачиликни ривожлантиришга хизмат қилди.

Ҳозирги вақтда колхозларнинг барча мол-мулки (қишлоқ хўжалик экинлари ҳосили, чорва моллар, бинолар, иншоотлар ва бошқалар) страхование қилингандир.

Жаҳонда биринчи марта бизнинг мамлакатимизда қишлоқ хўжалик экинлари ҳосили барча табиий офатлар, жумладан қурғоқчиликнинг таъсиридан страхование қилина бошлади.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда мол-мулкини мажбурий страхование қилишдан ташқари кўнгилли равишда страхование қилиш ва шахсий страхование кенг ривож топди.

Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистонда Давлат страхованиеси кенг ривожланди ва у колхозлар экономикасига жиддий таъсир ўтказмоқда ва республика меҳнаткашларига моддий ёрдам кўрсатмоқда. Шуни айтиш кифояки, Давлат страхованиесининг ҳамма турлари бўйича 1925 йилда колхозларга, кооператив ташкилотларга ва аҳолига 14,1 минг сўм страхование тўловлари берилган бўлса, 1970 йилда бу рақам 36 миллион 213 минг сўмга етди.

Давлат страхование ташкилотлари кўрсатаётган иқтисодий ёрдамнинг ҳажмини колхозлардан олинган страхование тўловлари билан табиий офатлар келтирган зарарни қоплаш учун колхозларга берилган страхование пуллари нисбатидан яққол билиб олиш мумкин. Масалан, 1969 йилда республика колхозлари 47 миллион 845 минг сўм страхование бадали тўлаган бўлсалар, ўша йили страхование ташкилотларидан 92 миллион 400 минг сўм олдилар. Давлат страхованиеси айниқса сўнгги йилларда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини стабиллаштиришнинг жиддий иқтисодий факторларидан бирига айланганлигини ҳам ана шу рақамлардан кўриш мумкин.

Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ўсиб бораётганлиги туфайли ихтиёрий ва шахсий страхование тобора ривожланмоқда. Ихтиёрий страхованиенинг ҳамма турлари бўйича тўловлар республикамизда 1970 йилда 72 минг сўмга етди. Республика меҳнаткашлари ўртасида шахсий страхование оммалашиб бормоқда. Чунки, кўнгилли равишда страхование, шу жумладан ўз ҳаётини страхование қилдириш фақат меҳнаткашларнинг манфаатларини кўзлаб амалга оширилади.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда шахсий страхование қилиш бўйича 708 мингдан зиёд шартнома тузилган. 1970 йилда страхованиенинг ана шу тури бўйича ўз ҳаётини страхование қилдирган кишиларга ва уларнинг оилаларига 5 миллион 479 минг сўм пул тўланди. Мол-мулкини ва ўз ҳаётини страхование қилдириш ҳар бир киши учун фойдалидир.

А. УМАРХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР Давлат страхование бош бошқармасининг бошлиғи.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ДА БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

«НУҚСОНЛАР ТАКРОРЛАНМАСИН»

Газетамизнинг шу йил 17 август сонида юқоридаги сарлавҳали танқидий мақола эълон қилинган эди. Унда Самарқанд районидаги айрим мактабларда, чунончи 20 ва 82- ўрта мактабларда ўқув йилига тайёргарликнинг қониқарсиз экани, райондаги мавжуд мактаблар биносининг ремонти ҳақида берилган маълумотда кўзбўямачиликка йўл қўйилгани ва ҳоказолар кўрсатилган эди.

Текшириш ўтказилганда мақолада келтирилган фактлар тасдиқланди. Текшириш натижаси район партия комитетининг бюро мажлисида ва халқ маорифи бўлимининг кенгайтирилган советида муҳокама қилинди. Ўз ишига совуққонлик билан қараган мактаб директорларига жазо берилди. Мақолада кўрсатилган камчиликларни бартараф қилиш юзасидан шошилинч чоралар кўрилмоқда.

ри, олимлар иштирокида колхозчиларнинг кечаларини ўтказиш анъанага айланди. Фарғона, Чирчиқ, Навоий, Бекобод корхоналарида комсомолга тантанали равишда қабул қилиш, ёш ишчига меҳнат дафтарчасини топшириш маросими кенг қўлланиляпти.

Ҳозир ҳамма жойда янги туғилган фарзандни рўйхатга олиш, балоғат ёшига етганликни нишонлаш, мактаб ва олий ўқув юртини битиришни нишонлаш, меҳнат фаолиятининг бошланишини нишонлаш каби маросимлар ҳамма жойда қўлланилмоқда.

Қардош республикалар кунлари, ҳафталиклари, адабиёт ва санъат декадалари ўтказиш оммавийлашиб кетди. Бу маросимлар чинакам интернационал дўстлик байрам тусини олиб, меҳнаткашлар оммасининг маънавий маданиятини бойитишга ёрдам бермоқда. Асрий ҳашар маросими миллий хусусиятидан ошиб, Тошкент қурилиши мисолида совет кишиларининг интернационал дўстлик ва ҳамжиҳатлик анъанасига айланди.

Турмушимизда кенг оммалаштиришга арзийдиган янги-янги одат ва маросимлар кўп. Чунончи, «Ташсельмаш» заводида ёшлар орасида катта тарбиявий иш олиб борилмоқда. Заводнинг цехларидан бирида «Солдат китоби» деган ғалати альбом юритиладиган бўлиб қолди. Бу катта альбомга қизиқарли ҳужжатлар ёпиштирилиб қўйилади. Альбомда цех коллективининг меҳнат ва жанговар анъаналари ҳақида ҳикоя қилинади, шу ердан Ватан ҳимоясига кетган жангчиларнинг шонли йўли тасвирланади, кейинги йилларда Ватан хизматини ўтаган йигитларнинг ишлари ҳикоя қилинади. Альбомда энг яхши кишиларнинг қисқача таржимаи ҳоли ёзиб қўйилади. Армия хизматини ўтаётган ёшларнинг фотосуратлари, улар хизмат қилаётган қисмлардан юборилган ташаккурномалар ҳам ўрин олган. Шу тариқа коллектив армия хизматини ўтаётган хизматдоши билан муттасил алоқа боғлайди, цехга қайтиб келишини кутади. Армия хизматини ўтаган кекса ишчилар армияга чақирилувчилар учун қасамёд тузганлар. Бу қасамёд бамисоли катта ёшдаги ишчиларнинг ёш ишчиларга наказидек бўлди.

Шу жиҳатдан олганда Урганч районидаги «Пахтакор» колхозида ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда тўпланган тажриба ибрат олишга лойиқ. Колхоз партия ташкилотининг ташаббуси билан Фурқат номли ўрта мактаб комсомоллари собиқ жангчиларнинг уйларида бўлиб, уларнинг таржимаи ҳолини ёзиб олишди, суратларини топишди, уларнинг оилавий ҳаёти билан танишишди. Мактабнинг бошланғич ҳарбий таълим ўқитувчиси М. Одамбоев бу ишга бош-қош бўлиб, «Улар бизни деб жонларини қурбон қилишган» деган стендлар тайёрлашди. Дид билан безатилган стендларда шу хўжаликдан фронтга кетган кишиларнинг суратлари ва қисқача таржимаи ҳоллари ёзиб қўйилган. Бундай ташаббус ёшларда ватанпарварлик туйғусини тарбиялайди, урушда ҳалок бўлган кишиларнинг қавм-қариндошларининг чексиз миннатдорчилигига сабабчи бўлди.

Урушда ҳалок бўлган ҳамюртларининг хотирасини абадийлаштиришдан иборат умумхалқ ҳаракати турли шаклларда намоён бўлмоқда. Масалан, Ромитан райони меҳнаткашлари жанг майдонларида ҳалок бўлган ҳамқишлоқлари хотирасига ажойиб мемориал ёдгорлик бунёд этдилар. Улуғ Ватан уруши жангларида азиз жонларини бахт-саодатимиз учун қурбон қилган жангчиларнинг номи мармарга олтин ҳарфлар билан битиб қўйилган. Бу ерда кунига икки марта сигнал овози янграб, фашизмни тор-мор келтирган совет халқининг жасоратини улуғловчи тантанали сўзлар эшитилади. Ҳа, ҳеч ким унутмайди, ҳеч нима унутилмайди! Ёдгорлик ёнига келган кишининг қалбида мана шу сўзлар маҳкам ўрнашиб олади. Анъанадан янги анъана туғилиб, бу ерда пионерсафига тантанали равишда қабул қилинади. Байрам кунлари пионерлар фахрий қоровулда туришади. Буларнинг ҳаммаси ёш авлодни, қаҳрамонларнинг барча авлодларини Ватанни севишга, Ватан бахт-саодати йўлида мўъжиза кўрсатишга чорлайди.

Воқелигимиз янги кишини шакллантиради, коллективда, жамиятда ўзини қандай тутишга ўргатади, унинг ҳаёт нормасини юзага келтиради. Янги анъаналар, одатлар, урф-одатлар турмушимизда қарор топиб, кишилар ҳаётида муҳим тарбиявий роль ўйнайди. Бу ҳол жамиятнинг ҳар бир аъзосидан ўзининг ҳаёт тарзини назорат қилиб бориш, бошқаларга ҳурмат-эътибор билан қараш, коллектив ва жамият ишларида фаол қатнашишни талаб этади. Шу боисдан ҳам маросим ва расм-русумларнинг жозибадор, гўзал ва тантанали ўтиши, унинг мазмундор бўлиши, совет халқининг буюк муваффақиятларини ифодалаши ва унинг юксак идеалларини мужассамлаштириши бу маросимларнинг ҳамма жойда кенг ёйилишининг муҳим гаровидир.

ИДЕОЛОГИЯ ишининг самарадорлигини ошириш, меҳнаткашлар турмушига янги урф-одатларни сингдириш янги маросимларни кенг ёйиш масалаларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети яқинда ташкил этган республика семинар-кенгаши атрофлича ва ҳар томонлама муҳокама қилди. Кенгаш қатнашчилари қатор доклад ва нутқларни тингладилар. Сўзга чиққан нотиқлар меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни муваффақиятли амалга оширишга қаратилган кўпгина муҳим проблемаларни ўртага қўйиб, қимматли таклиф ва мулоҳазаларни айтдилар. Кенгашда оилавий-турмуш, ижтимоий ишлаб чиқариш, умумхалқ ва миллий маросимлар, урф-одатлар, байрамлар ва тантаналарни ўтказиш ва ташкил қилишнинг амалий масалалари бўйича фикр алмашишлар бўлди. Бу маросимлар республикамиз меҳнаткашларининг ҳаётидан муҳим ўрин олди.

Янги маросимлар ва урф-одатларни пропаганда қилиш ва жорий этиш юзасидан область, район, шаҳар партия комитетлари ҳузурида, бошланғич партия ташкилотларида тузилган кенгашлар семинар-кенгаш материалларини чуқур ўрганиб, уларни меҳнаткашлар орасида кенг ёйишнинг хилма-хил усулларини қўлланишлари лозим.

Бу ишда партия, совет ходимлари, бутун жамоатчилик актив қатнашмоғи даркор. Олимлар, адабиёт ва санъат намояндалари, матбуот, телевидение ва радио ходимлари ҳам бу ишдан четда турмасликлари керак.

Янги маросим ва урф-одатларни сингдириш мураккаб иш бўлиб, қунт билан иш кўришни талаб қилади. Янгилик жамиятнинг ҳар бир аъзосини юксак онглилик ва ғоявийлик руҳида, марксча-ленинча дунёқараш ва коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш жараёнида ҳаётга сингади. Бунда ҳар бир кишининг қалбига йўл топа билиш айниқса муҳимдир. Янги урф-одатлар ва маросимлар кишиларнинг маънавий дунёсини шакллантиришини, уларнинг ижтимоий-сиёсий активлигини оширишини ҳамиша ёдда тутиш керак. Коммунистик тарбиянинг ҳамма форма ва усулларидан моҳирона фойдаланиш, мавжуд моддий база ҳамда идеология ходимлари кадрларини бу ишга сафарбар этиш шу куннинг муҳим вазифасидир. Клублар ва саройлар, ёшлар кафелари, маданият ва истироҳат боғлари, стадионлар ва спорт майдончалари, томоша муассасаларининг бинолари мана шу маросим ва урф-одатларни ўтказиш марказига айлантирилиши зарур.

СОЦИАЛИЗМ мамлакатимиз меҳнаткашларини зулм ва эксплуатациядан озод қилиб, уларнинг ҳаёт, меҳнат ва турмуш шароитини тубдан ўзгартириб юборди. Янги ижтимоий тузум шаҳар ва қишлоқнинг ҳар бир меҳнаткаши учун ишлаш, билим олиш, фан ва техника ютуқларини эгаллаш учун кенг имкониятлар яратиб берди. Янги маросим ва урф-одатларнинг кенг тарқалаётганлигининг боиси ҳам мана шунда.

Коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида халқларимизнинг маънавий ҳаётида, бир томондан, миллий маданиятлар гуллаб яшнамоқда, иккинчи томондан эса, улар муттасил бир-бири билан яқинлашиб, бир-бирини бойитиб, уларнинг социалистик мазмуни мустаҳкамланмоқда. Бу ҳол мамлакатимиз халқларининг иқтисодий, сиёсий ва идеологик ҳаёти бирлигининг, марксча-ленинча дунёқараши бирлигининг ёрқин ифодасидир.

Миллий ва интернационал маданиятларимизнинг ўзаро диалектик боғлиқлиги умумий характерга эга ва у бугунги кунда совет кишилари учун социалистик маданият ва маънавий дунё тараққиётининг асосий йўналиши бўлиб майдонга чиқмоқда. Бундай шароитда мамлакатимиздаги ҳар бир халқнинг миллий маданиятини, маънавий турмушини ривожлантира бориб, халқ анъаналаридан фойдаланиш, шу билан бирга социалистик воқелигимиз негизида туғилаётган барча янги интернационал анъаналарни бутун чоралар билан мустаҳкамлаш ва ривожлантириш керак.

Қардош маданиятларнинг яқинлашуви, бутун жамиятимиз учун умумий анъаналарнинг вужудга келиши совет жамиятининг ривожланишидаги асосий тенденцияни ифодалайди, коммунистик жамият қурилишининг олий мақсадларига хизмат қилади.

Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ва бу ишнинг муҳим таркибий қисми бўлган янги одат ва маросимларни пропаганда қилиш ҳамда кенг ёйишни партия XXIV съезди талаблари даражасига кўтариш учун бизда ҳамма шарт-шароит ва имкониятлар мавжуд ва шунга эришишимиз лозим.

Д. ҒАНИЕВ,
Ш. ЯХЁЕВ.

„УЧАР ОДАМ“

ФЕЛЬЕТОН

Шунақаям одам бўларканми? Бўлар экан! У дунёга келганидан буён орадан 29 йил ўтибди-ю, шу пайтгача вақт топиб, у ҳақда бирор нарса ёзмаганимга кўп афсусланаман.

Бўлажак «учар одам» оёқ пайдо қилиши билан ўзини кўрсата бошлаган. Ҳали ўртоқларини уриб йиғлатади, ҳали калла қўйиб бурунларини пачақ қилади. Шундаям, буни мен урмадим, фалончи урди деб, сувдан қуруқ чиқиб кета олади. Илҳом амаки билан Заҳро холанинг оғзи қулоғида:

— Бола бўлса, шўх бўлсин, шўх бўлмаса йўқ бўлсин. Ўғлимиз соғ бўлса, бир ердан ёриб чиқади.

Ота-онанинг «ниятлари» йўлдошлари бўлди. Боланинг тенгқурлари ўқиб билим олишса, у чала саводлигича қолаверди. Кейинроқ бир амаллаб шоферлик курсига кирди. Уни битиргач, қўним билиб бирор ерда узоқроқ ишламади. У ташкилотдан бу ташкилотга беқанот учиб юраверди. «Ишга қабул қилинди, ўз аризасига биноан ишдан бўшатилди» — деган ёзувлар меҳнат дафтарчасига сиғмай кетди. Шу сабабдан бўлса керак, уни иккита қилиб олди.

Хуллас, шаҳри Тошкентда якка-ю, ягона бўлган «учар одам» вояга етиб, кўнгли ёр истаб қолди. Яхшигина қиз ҳам топилди. Унинг исми Муқаддам эди. Муқаддамхон ҳа-ҳу дегунча кетма-кет икки ўғил туғиб берди. «Учар одам» бари бир ундан рози бўлмади. Бошқага уйлангиси келиб қолди. Шундай қилиб, Муқаддамни икки боласи билан қувиб юборди-ю, Мукаррам деганига уйланди. Омадини қаранг-а, у ҳам кетма-кетига икки ўғил туғиб берди. «Учар одам» ҳалиям рози эмас. Энди учинчисига уйланиши керак! Уйланди ҳам. Бунинг қўлига тушиб, шўри қурий бошлаган қиз Ирода Рустамова эди. Инқилоб Иноғамов кўп ўтмай бир ўғилчаси билан уни ҳам қувиб юборди. Яқинда Ирода ўз ота-онаси уйида яна ўғил кўрди. Афсуски, И. Иноғамов бундан ҳамон хабардор эмас. Олти ўғил уч томонда ўз рисқини териб еб юрибди. Инқилоб Иноғамов уларнинг бирортасидан ҳам хабар олмайди, нафақа ҳам тўламайди.

— Бошларида оналари бор, юрт тўқчилик, очларидан ўлишмайди, — дейди у.

Шу йилнинг январи эди. Инқилоб Иноғамов Тошкент шаҳар, Октябрь район ижроия комитети йўл-авария хизмати бўлимининг бошлиғи Георгий Константинович Шаипов кабинетига кириб келди. Хушбичим, микти гавдали, тоғни урса талқон қиладиган йигит. Қалдирғоч қанотини эслатувчи мўйлаби ҳам ўзига ярашиб турибди. Инқилоб Иноғамов учарлигини сездирмасликка ҳаракат қилиб, жилмайди. Сўнг аста сўз бошлади:

— Ака, ўзим моҳир шофёрман, шу ерда жой бор экан, деб эшитдим. Ишга олсангиз.

— Аввал қаерда ишлагансиз?

— Кўп ерда. Афсус, бирор жойдаям омадим келмади. Зора бу ерда ишим юришиб кетса. Жон ака, ишга қабул қила қолинг.

Г. Шаипов юмшоқ кўнгилли одам эмасми. Иноғамовнинг сўзларига лаққа тушди. Шундай қилиб, «учар одам» янги жойга ўрнашиб олди. Бу ерда у тўрт-беш кун ишлаганидан кейин ўзини кўрсата бошлади. Катталарнинг сўзига қулоқ солмайди, кичикларни оёқ учида кўрсатади. Уни тартибга чақирмоқчи бўлганларга ўшқиради:

— Ҳой, сен кимсан! Жонингдан умидинг бўлса, овозингни ўчир!

Шунақа, ҳеч ким Инқилоб Иноғамовга рўбарў келолмайди. Ҳатто, унинг машинаси бузилиб қолса, бошқалар тузатиб берди. «Ишхонамдагиларни босиб олдим, энди нима қилсам қилавераман», деган хулосага келган Инқилоб Иноғамов ишга хоҳласа чиқадиган, хоҳламаса чиқмайдиган бўлиб қолди. Ўзига ўхшаган уч-тўрттаси билан ичиб маст-аласт бўлишни канда қилмади.

Шу ўринда бир сирни айтмасак бўлмас. Инқилоб Иноғамовнинг ичкиликбозликда ўз устози бор. У — отаси Илҳом амаки бўлади. Тошкент шаҳрининг марказ-13 кварталида уни Илҳом пиёниста деб аташади. У ҳар куни тонг отгандан кун ботгунга қадар шу ердаги магазинлар атрофида кайф билан довдираб юради. Қоронғи тушганидан кейингина бир амаллаб 5-уйдаги 32-квартирага етиб олади. Уч хонали секциянинг бир хонаси уники. Хотини Заҳро хола уни мана шу ерга ажратиб ташлаган. Кир-чирига ҳам, овқатига ҳам қарамайди. Ҳатто, эр-хотин бир неча йилдан буён гаплашишмайди. Инқилоб Иноғамов ана шу оиланинг фарзанди. Инқилоб ҳозирда улар билан истиқомат қилса ҳам ўз номига уч хонали секция ундириб олган. Ҳа, марказ-13 даги 6-уйнинг 19-квартираси уники.

Шу кунларда «бўйдоқлик» гаштини суриб, янги ёр ахтариб юрган Инқилоб Иноғамовнинг секциясигина эмас, ўз шиори ҳам бор:

— Ош бўлса-ю, иш бўлмаса, ёз бўлса-ю қиш бўлмаса.

Октябрь район ижроия комитети йўл-авария хизмати бўлимининг бошлиғи Г. Шаипов унинг мана шундай «ноёб» кадр эканлигини олдинроқ билганида эди, ишга сира ҳам қабул қилмасди. Шу кунларда ўртоқ Шаипов ундан қандай қилиб қутулишини билмай, боши қотиб юрибди.

Инқилоб Иноғамов бир неча ойдан буён ишга келмас, қаёққадир ғойиб бўлиб кетган эди. Яқинда у осмондан тушдими, ер остидан чиқдими — ишқилиб пайдо бўлиб қолди. Ишхонасига келди-ю:

— Қани, хизмат бўлса, буюраверинглар. Машинам жойидами?! — деди гўё ҳеч гап бўлмагандек.

— Сизни ишдан бўшатдик!

— Бўшатиб бўпсанлар! — столни бир муштлади Иноғамов.

Хонадагилар нима иш қилишларини билмай донг қотиб қолишди.

Ажабо, давлатга, элу-юртга бир мирилик нафи тегмай ота-онаси ва ўз номига иккита данғиллама секция ундириб олган уч аёлнинг ёш умрини хазон қилиб, олти гўдакни зор-зор йиғлатган «учар одам» Инқилоб Иноғамовнинг кўзини очиб қўядиган ташкилот Тошкентдек шаҳри азимда наҳотки топилмаса? Топилади. Бунга имонимиз комил.

Усмон ЮСУПОВ.

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ!

1966 ЙИЛГИ 3% ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚ ЗАЕМИ

42 ютуқлар тиражининг

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Бу тираж 1971 йил 30 сентябрда Ворошиловград шаҳрида бўлиб ўтди.

Заёмнинг ҳамма ўттиз беш разрядидаги серия ва облигацияларга қуйидаги номерларда ютуқлар чиқди.

серия номерлари	облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)
100401	46*)	500	131669	10*)	500	168744	17*)	500
101858	46*)	500	132523	47*)	1.000	169006	1—50	40
102021	1—50	100	132808	02*)	500	169988	1—50	100
102482	03*)	1.000	134655	33*)	500	170146	02*)	2.500
102608	09*)	500	134881	13*)	500	170429	1—50	40
102839	43*)	500	135423	20*)	500	170657	1—50	40
103187	1—50	40	135830	38*)	500	171229	33*)	500
103402	38*)	500	135954	29*)	500	171550	14*)	1.000
104087	1—50	40	136438	34*)	500	172805	15*)	500
104416	45*)	500	136505	1—50	40	173294	30*)	500
104703	40*)	1.000	136649	14*)	500	173319	21*)	500
104919	40*)	500	137455	35*)	500	173572	43*)	500
106475	1—50	100	138402	09*)	500	173601	49*)	500
106638	03*)	1.000	138622	1—50	100	174994	1—50	40
106805	12*)	500	139160	1—50	40	175462	22*)	500
107277	1—50	100	139813	1—50	40	176500	40*)	1.000
107503	09*)	1.000	140085	1—50	100	176693	1—50	40
107972	08*)	500	140819	46*)	1.000	178117	01*)	500
108099	1—50	40	141513	1—50	40	178426	1—50	100
108581	17*)	500	143192	24*)	1.000	178478	42*)	500
108615	31*)	1.000	144003	28*)	1.000	178804	38*)	500
108706	43*)	500	144180	1—50	100	179234	1—50	40
109092	28*)	500	145164	14*)	500	179255	37*)	500
109959	40*)	500	145279	06*)	500	179325	23*)	500
110319	12*)	500	145865	19*)	1.000	179389	23*)	500
110882	19*)	500	146138	1—50	100	180284	1—50	40
111065	14*)	500	147177	29*)	500	180604	24*)	500
113413	47*)	500	147908	46*)	500	180799	29*)	500
113502	1—50	40	148119	1—50	40	182083	28*)	500
113529	49*)	500	150054	1—50	40	182165	24*)	500
114300	19*)	1.000	150332	1—50	40	182236	23*)	500
114609	41*)	500	150661	39*)	500	182283	1—50	40
115567	35*)	500	150749	1—50	100	182752	44*)	1.000
115647	45*)	500	151168	49*)	500	182994	49*)	500
116202	12*)	500	151386	1—50	40	185001	44*)	500
117600	49*)	1.000	151616	27*)	500	185086	47*)	500
117941	1—50	40	151825	1—50	40	185118	18*)	500
118126	1—50	40	152051	37*)	5.000	186805	22*)	500
118208	22*)	500	152286	1—50	40	187345	09*)	1.000
118565	40*)	500	152352	1—50	100	188292	22*)	500
118965	32*)	500	153730	07*)	500	188327	34*)	500
119180	25*)	500	153824	31*)	500	188972	1—50	40
119279	28*)	500	154036	16*)	1.000	189969	1—50	100
120714	1—50	100	155069	1—50	40	190331	1—50	40
122034	17*)	500	156771	1—50	40	191062	41*)	500
122229	42*)	500	157044	20*)	1.000	192369	1—50	100
122256	38*)	500	157495	1—50	40	192712	1—50	40
124581	22*)	500	159936	1—50	40	193274	15*)	500
124953	43*)	500	159981	1—50	40	193415	1—50	40
124996	37*)	500	160142	01*)	500	194866	23*)	500
125290	1—50	100	160281	12*)	500	195069	17*)	500
125572	26*)	500	160696	1—50	40	195159	39*)	500
125889	21*)	500	161224	1—50	40	195201	22*)	500
126168	41*)	500	162946	06*)	500	195847	19*)	500
126788	21*)	2.500	163499	18*)	500	196520	07*)	500
126999	30*)	500	163671	42*)	500	197565	37*)	500
127366	1—50	40	163895	27*)	500	197578	1—50	40
128191	50*)	500	164254	26*)	500	198135	22*)	500
128482	04*)	500	164344	50*)	2.500	198197	24*)	500
128719	24*)	500	164417	41*)	500	198487	39*)	500
130087	26*)	2.500	165464	24*)	5.000	199598	25*)	500
130856	42*)	500	168205	37*)	1.000	199998	33*)	1.000
131084	14*)	500	168680	19*)	2.500			

* Шу сериядаги облигациянинг қолган 49 номерига 40 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда йигирма сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

Ўн сўмлик облигацияларга ютуқларни ярми тўланади.

Ютуқ суммасига облигация қиймати ҳам қўшилган.

Бу жадвал расмий ҳужжатдир. Омонат кассалари газетанинг янги сони келганидан сўнг ютуқларни шу жадвалга мувофиқ белгиланган тартибда тўлайдилар.

Ютуқлар тиражини ўтказиш бўйича комиссиянинг раиси — меҳнаткашлар депутатлари Ворошиловград область Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари И. Ф. МИШЧЕНКО.

Комиссиянинг масъул секретари — В. И. МАЛЬЦЕВА.

УНУТИЛГАН ВАЪДАЛАР

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сенатор Эдвард Кеннеди Пенсильвания штатининг Мак-Кеспорт шаҳрида нутқ сўзлаб айтдики, 1968 йилги президент сайлови кампанияси вақтида республикачилар партияси номзодларининг берган ваъдалари унутиб юборилди. Вьетнамдаги урушни тўхтатиш мажбурияти ана шу ваъдаларнинг биринчиси эди, деб таъкидлади у. Ҳозир ҳам халқ бу урушнинг тўхтатилишини хоҳлайди, деди сенатор.

Э. Кеннеди инфляциянинг олдини олишни уддалай олмаётганлиги учун ҳукуматни танқид қилиб, ҳукумат ҳақиқатан ҳам ёрдамга муҳтож бўлган кишиларга ёрдам беришдан эмас, балки «Локҳид» ва бошқа йирик корпорацияларнинг равнақ топишидан манфаатдордир, деди.

БЎРОН ОҚИБАТЛАРИ

ДЕҲЛИ. Кейинги кунларда Ҳиндистоннинг Ғарбий Бенгалия штатидаги денгиз соҳилларида кучли бўрон бўлди. Шамолнинг тезлиги соатига юз километрга етди. Сўнгги маълумотларга қараганда, бўрон натижасида ўн бир киши ҳалок бўлди, қишлоқ жойларида бир неча минг уй бузилди.

РАВАЛПИНДИ. Шарқий Покистоннинг соҳилларидаги районларига қаттиқ бўрон ва баҳайбат сув тўлқинлари урилди. Тўла бўлмаган маълумотларга қараганда, мингтадан ортиқ иморат вайрон бўлди. Ғаллазорларнинг кўп қисми нобуд бўлди. Патуахали ва Барисал районлари энг кўп зарар кўрди. (ТАСС).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

СОВЕТ — ЮГОСЛАВИЯ ҲАМКОРЛИГИ

Илмий техника ҳамкорлиги бўйича Совет — Югославия комиссиясининг XXVI сессияси 4 октябрда Москвада ўз ишини тамомлади. Сессия давомида томонлар фан ва техника соҳасида ихтисослаштириш ва кооперативлашни янада ривожлантириш, шу жумладан илмий тадқиқотларни бирга ўтказиш ва унинг натижаларини халқ хўжалигига татбиқ этиш соҳасида кенг имкониятлар мавжуд эканлигини таъкидлаб ўтдилар.

Шу нарса мамнуният билан уқтириб ўтилдики, Югославиядаги ва Совет Иттифоқидаги 40 дан ортиқ институтлар ва корхоналар нефть, газ ва озиқ-овқат саноатида, энергетика, металлургия, электротехникада, транспортда ва бошқа тармоқларда техника тараққиётини жадаллаштириш учун ўз кучларини бирлаштирдилар. Биргаликда ўтказиладиган илмий тадқиқот ишларининг тематикаси тасдиқланди. Ҳар иккала мамлакатнинг ташкилотлари ўртасида техника ҳужжатларини ва тажрибаларни айирбошлаш программаси келишиб олинди.

Дўстона самимий вазиятда ўтган сессиянинг протоколи имзоланди.

(ТАСС).

СОВЕТ—МАРОКАШ ИҚТИСОДИЙ МУНОСАБАТЛАРИ

РАБОТ, (ТАСС). Совет Иттифоқи билан Марокаш ўртасидаги иқтисодий муносабатлар муваффақиятли ривожланмоқда. 1970 йилда СССР билан Марокаш ўртасидаги савдо-сотиқ ҳажми 1960 йилдагига нисбатан олти баравар кўпайиб, 50,1 миллион сўмликка етди.

1970 йилда Марокашга етказиб берилган совет молларининг 42 проценти машина-ускуналар бўлди. Ҳозир Марокаш далаларида 640 тадан ортиқ совет тракторлари ишлаб турибди.

Совет Иттифоқи Марокашнинг миллий экономикасини юксалтиришда ҳам ёрдам бермоқда. Мамлакатдаги энг катта жами 165 минг киловатт қувватга эга бўлган Жерад иссиқлик электр станцияси Совет Иттифоқининг иқтисодий-техникавий ёрдами билан қурилмоқда. Бу станция ишга туширилгач, Марокашда электр энергия ишлаб чиқариш 35 процент кўпаяди. Электр станция Жерад кўмир ҳавзаси ёқилғисидан хом ашё базаси сифатида фойдаланади. Станциянинг қурилиши бу ҳавзани тезроқ ривожлантиришнинг кучли омили бўлади.

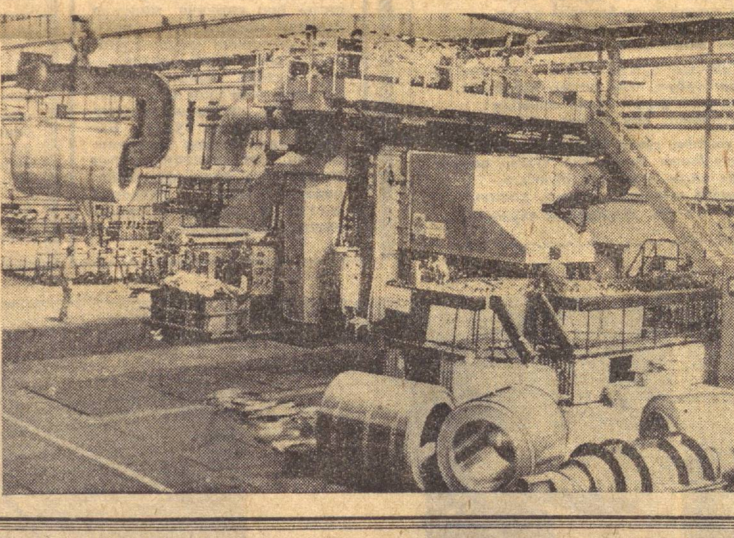

ВЕНГРИЯ. Секешфехервардаги енгил металлар комбинати Венгрия алюминий саноатининг юраги ҳисобланади. Уни тиклашда совет мутахассислари катта ёрдам бердилар. Суратда: шу комбинатнинг совуқ прокат станининг умумий кўриниши.

МТИ—ТАСС фотоси.

ПЕКИНДА 1 ОКТЯБРНИНГ БАЙРАМ ҚИЛИНИШИ

ПЕКИН, 4 октябрь. (ТАСС). Хитой Халқ Республикаси тузилганидан бери ўтган 22 йил мобайнида миллий байрам куни Пекинда биринчи марта Тяньаньмэнь майдонидаги марказий минбар ва меҳмонлар минбари бўш қолди. Илгари намойиш ўтказиладиган майдоннинг ўзи автобуслар ва бошқа автомашиналар билан тўсиб қўйилди. Тяньаньмэнь майдонига ёндош икки паркдагина «сайиллар» ташкил этилди. Паркларга махсус пропусклар билан киритилди ва сайил ҳарбийларнинг назорати остида ўтди.

Пекинда чиқадиган марказий газеталар 1 октябрда республика санасига бағишлаб бош мақола ҳам, редакцион мақола ҳам чиқармадилар.

ХХР санасининг байрами бошқа жиҳатлардан олганда ҳам ғалати ўтди. Бу ердаги дипломатия доираларида шунга эътибор берилдики, анъанавий давлат қабул маросими ўрнига бу сафар ташқи ишлар министрлиги номидан қабул маросими ўтказилди. Афтидан Хитой раҳбарлари ҳозир бўлмасликларига имкон бериш учун қабул маросимининг шакли ҳам ўзгартирилди, деб айтмоқдалар. Қабул маросимида қадаҳлар ҳам кўтарилмади, нутқлар ҳам сўзланмади.

Миллий байрам куни Пекиндаги умумий вазият оддий кунлардагидек қолаверди. Армия отрядлари асосий магистраллар билан майдонларда соқчилик қилиб юрди.

КИНО

Ун икки стул (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «СПУТНИК», «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2.30, 5.15 минут ва кеч 8 да).

Қалъа жавоб берди — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Буғдойзорлар орасида — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

0416 номерли қочоқ — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Кутилмаган танишув — «КЎКЧА» (тоқ соатларда).

Музланган — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Дунё (2 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 11, 2, 5 ва кеч 8 да).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

10, 15 октябрь кеч соат 7 яримда

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

ШУКРУЛЛО

«ТАБАССУМ ЎҒРИЛАРИ»

2 пардали драма.

Саҳнага қўювчи режиссёр — Х. АППОНОВ.

Рассом — Г. БРИМ.

Композитор — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби И. АКБАРОВ.

Режиссёр ассистенти — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист О. ЮНУСОВ.

БОШ РОЛЛАРДА: Ўзбекистон ССР халқ артистлари: С. ТАБИБУЛЛАЕВ, М. ЮСУПОВ.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Т. АЗИЗОВ, Ё. АҲМЕДОВ, Т. ХОНТЎРАЕВ, О. ЮНУСОВ ва бошқалар қатнашадилар.

Касса эрталаб соат 10 дан ишлайди.

КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШ ЙЎЛИДА

Жаҳон жамоатчилиги Совет Иттифоқининг КПСС XXIV съездида олға сурилган ва тинчлик программасини амалга оширишга қаратилган ташқи сиёсий ҳаракатларини зўр эътибор билан кузатиб турибди. СССР ва қардош социалистик мамлакатларнинг кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш йўлидаги интилишлари барча юртларнинг илғор жамоатчилиги томонидан қизғин қўллаб-қувватланмоқда. Дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Совет — Миср шартномасини, СССР билан Ҳиндистон Республикаси ўртасидаги тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик шартномасини, шунингдек Ғарбий Берлин тўғрисидаги тўрт томонлама битимни халқаро жамоатчилик тинчлик йўлидаги улкан қадам сифатида қизғин табриклади.

АҚШ ва уларнинг Ғарбий Европадаги шериклари сиёсатидаги чуқур зиддиятлар фонида мамлакатимизнинг ташқи сиёсий йўли яққол кўзга ташланмоқда. Урушдан кейинги деярли бутун йиллар давомида Вашингтон мададига таяниб иш кўраётган Ғарбий Германия реваншчилари Ғарбий Берлинни социалистик мамлакатларга, энг аввало Германия Демократик Республикасига қарши кураш майдонига айлантириб келдилар. Улар ГДР экономикасини издан чиқаришга Ғарбий Берлин билан ГДР пойтахти Берлин ўртасидаги алоқаларда доимий танглик ҳолатини вужудга келтиришга уриндилар. Берлинни Ғарбий Берлиндан ажратувчи давлат чегарасининг мустаҳкамланишигина бундай қўпорувчилик фаолиятларига чек қўйди. Аммо «совуқ уруш» тарафдорлари, илгаригидек, Ғарбий Берлиндан фойдаланиб, Германия Демократик Республикасига, социалистик ҳамдўстликдаги барча давлатларга қарши жосуслик, ташвиқотчилик ва қўпорувчилик ишларини кучайтириб юборишди.

Лекин бу уринишлар барбод бўлди. Ўзини тутиб, мустаҳкамланиб олган Германия Демократик Республикаси бугунги кунда жаҳоннинг энг етакчи давлатларидан бирига айланди. Ғарбий Берлинни «уруш шаҳри» ҳолатида сақлаб қолишга уринаётган ғарбий германиялик реваншчилар ва реакционерларнинг хом хаёли чиппакка чиқди. Хўжалик ва маданиятнинг ривожланиши учун нормал шароитдан маҳрум этилган Ғарбий Берлин оқибатда Ғарбий Германиянинг боқимандасига айланиб қолди. Шаҳарнинг қўшни шаҳарлар билан бўлган алоқаларини сунъий равишда чеклаш шунга олиб келдики, Ғарбий Берлин аҳолиси фақат пенсионерлар ҳисобигагина кўпайиб борди. Бир вақтлар Европанинг саноат ва илмий маркази бўлган шаҳарнинг бир қисми — Ғарбий Берлин Ғарбий Германия реакциясининг реваншчиларча хатти-ҳаракатлари туфайли аста-секин сўна бошлади.

Бундан 18 ой муқаддам Ғарбий Берлинга доир бошланган музокаралар муваффақиятли якунланди. АҚШ давлат секретари Рожерс 3 сентябрда бўлиб ўтган матбуот конференциясида Ғарбий Берлин тўғрисидаги битимнинг имзоланишини табриклади. Англиянинг ташқи ишлар министри Алек Дуглас Хьюм битимни «жуда муҳим, чинакам тарихий воқеа» деб атади. Шунга қарамай, бу борада айрим газеталарда шундай шарҳлар босилиб чиқдики, уларда бу муҳим воқеанинг аҳамиятини пасайтиришга уринишдан бошқа нарсани кўриш қийин.

Бироқ тўғри фикрдаги кузатувчилар Ғарбий Берлинга оид битим кимга хуш келмаётганини яхши тушунишди. Бундан фақат Европа давлатлари ўртасида яхши қўшничилик муносабатлари ўрнатилишига ҳалақит беришга уринаётган ўта ўнг, реваншист ва неонацист кучларгина ютқаздилар. Аксинча, шартноманинг имзоланишидан мустаҳкам тинчликни таъминлашдан манфаатдор бўлган барча кучлар ютиб чиқдилар. Ана шу муносабат билан шарҳловчилар Ғарбий Берлинга доир тўрт томонлама музокаралар олиб боришни Совет Иттифоқи бошлаб берганини алоҳида қайд қилмоқдалар.

Тинчлик ва ҳамкорлик манфаатлари ҳамда кескинликни юмшатиш йўлида давлат ва сиёсий арбобларнинг ўзаро фикр алмашувлари катта роль ўйнамоқда. Бизнинг мамлакатимизнинг ташқи сиёсий фаолиятида бундай учрашувлар одат тусига кириб қолган. Ана шундай учрашувлардан бири — КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан Германия Федератив Республикаси канцлери Вилли Брандт ўртасида бўлиб ўтган музокаралар буни яққол кўрсатиб берди. Икки давлат бошлиқларининг суҳбатлари ишчанлик ҳолатида, бир-бирини яхши тушуниш шароитида ўтди. Бу учрашувда ҳар икки томонни қизиқтирувчи проблемалар муҳокама этилди. Ҳар икки томон савдо муносабатларини, илмий-техникавий, маданий ва спорт алоқаларини кенгайтириш тарафдори эканликларини билдирдилар ва шу асосда тегишли битим тузишга келишдилар.

Л. И. Брежнев ва В. Брандт 1970 йилнинг 12 августида тузилган Москва шартномасини ратификация қилишга доир масалаларни муҳокама этиб, шунга чуқур ишонч билдирдиларки, СССР билан ГФР, шунингдек Польша Халқ Республикаси билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги шартномалар яқин вақтлар ичида кучга киради ва ҳар иккала мамлакатлар ўртасидаги алоқаларда муҳим босқични бошлаб беради ҳамда Европада тинчликни мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса бўлиб қўшилади.

Германия Федератив Республикаси канцлери В. Брандтнинг СССРга визити ва унинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан Қримда олиб борган музокаралари ҳамон жаҳон жамоатчилигининг диққат марказида турибди. Шарқдаги ва Ғарбдаги мамлакатларнинг кўпгина газеталари канцлер В. Брандтнинг Совет Иттифоқига қилган сафари якунларига доир бутун-бутун саҳифалар бермоқда. Тарихий характердаги мақолалар босиб чиқарилмоқда. Ҳатто Брандтнинг сафари Ялта конференцияси билан тенглаштирилмоқда.

Совет кишилари, қардош социалистик мамлакатларнинг халқлари, жаҳондаги барча прогрессив кучлар КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан ГФР Федерал канцлери В. Брандт ўртасидаги учрашув якунларини маъқулламоқдалар. Халқаро жамоатчилик бу учрашувни Европа қитъасида ва бутун дунёда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига қўшилган катта ҳисса деб баҳоламоқда.

Федерал канцлер Совет Иттифоқидан қайтгач аэродромда нутқ сўзлаб, ўзи билан Л. И. Брежнев ўртасида қатор сиёсий масалалар борасида ошкора фикр алмашингаелигини айтди. Канцлер олиб борилган музокаралар СССР билан ГФР ўртасидаги алоқалар учун ҳам, шунингдек Европада тинчликни мустаҳкамлаш учун ҳам муҳим ва фойдали бўлди, деб таъкидлади. Қримда бўлиб ўтган суҳбатларнинг якунига тўхталиб, Брандт ГФР билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар яхшиланиши ва янада ривожлантирилиши мумкинлигини қайд қилди.

Шунга қарамай, Рейн бўйларида ғалати овозалар эшитиляптики, булар халқаро жамоатчиликни ҳайратга солмоқда. Христиан демократлар партияси юқорида қайд этилган шартномани ратификация қилишга қарши. шунингдек Европада аҳволни нормаллаштиришга қарши хуружни кучайтирмоқда. Реакция кучлари В. Брандтнинг СССРга қилган сафарини қораламоқдалар. Лекин ҳозирданоқ шуни аниқ ва равшан айтиш мумкинки ҳар қандай мураккаб халқаро проблемани ҳам ҳал этса бўлади. Бунинг учун эса чинакамига зўр бериб ҳаракат қилиш керак. Бунинг учун жаҳондаги сиёсий кучларнинг жойлашишига реалистик назар билан қарай билиш керак.

Музокаралар шуни кўрсатдики, тинчлик ва тараққиёт кучлари ҳар қандай қаршиликларга қарамай империализм ва реакция кучларига қарши курашда ғалаба устига ғалаба қозонмоқдалар.

Евг. БЛОК,
«Совет Ўзбекистони» халқаро шарҳловчиси, доцент.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333468, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 88—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 54—01. Урганч — 31—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22 09.

А. — 231. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС — 64697. Р. 02887.